

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXVI 2001 JANUARY - SAUSIO 16, Nr. 2

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

Ištraukos iš Aleksandro Merkelio knygos "Smetona"

Tautinės Ideologijos gairės

1907 m. spalio 1. yra Vilties gimimo diena.

Viltis buvo leidiama Vilniuje tris kartus per savaitę, ir jos metinė kaina buvo 5 rubliai. Vilties redaktoriu-leidėju pasirašydavo Antanas Smetona, o faktinuoju redaktoriu buvo kun. Juozas Tumas. Be to jos redakcijoje dar dirbo Kazys Žalys ir Liudas Gira. Vilčiai iš pat pradžių pasisekė aplink save sutelkti gražų žymesnių bendradarbių būrelį kuriam buvo jau plačiai pasireiškusių mokslininkų, beletristų ir publicistų. Vilties ideologas buvo Antanas Smetona, kuris jos Kvieslio straipsnyje „Ko Mes Geidžiame“ davė ideologinius met-menis, kuriuos vėliau ataudė kitais savo straipsniais iškeldamas to meto svarbiuosius lietuvių tautos siekius ir juos įgyvendinti naudotinas priemones, išryškin-damas negeroves ir

joms šalintinus būdus.

Straipsnyje „Ko Mes Geidžiame“ Ant. Smetona stato tautinės ideologijos ir ja grindžiamos veiklos pirmąsias gairias.

Mūsų viršiausias tikslas yra telkti tautines pajėgas ir taikinti jas taip, kad darbe neprieštarautų vienas kitoms, kad, iš vieno ar šalimais eidamos netrugdytų vienos kitų. Iš to jau aišku, kad mes neruošiamo kovoti su viena ar kita mūsų partija. Mes atsiliepsime kitiems-raščiams tiek kiek jie priešinsis mūsų vienybės sumanymui.

Mes tikime ir turime pamatą tikėti, jog kultūros darbas nie-kuomet dykai nežūna. Viltyje bus jai daug vietos skiriama.

Lietuvių tautos atgimimas, Lietuvos ateitis daugiausia pri-dera nuo darbo žmonių išgalėjimo, todėl ir Viltis turės akyvaiz-

doje pirmučiausia tų žmonių reikalus.

Žmonijos gyvenime didžią, galima sakyti, pirmos eilės vietą, turi tikyba ir su jąja rišama dorovė. Ir Lietuvoj tikyba ir bažnyčia yra didis mūsų tautos veiksnys todėl girtini, sekimo verti ir peiktini mūsų tikybos gyvenimo atsitikimai bebus Viltyje praleidžiami nepažymėti. Ypač domėsime tomis vietomis, kur mūsų bažnyčia norima paversti politikos įrankiu, vadinasi, kur ne vien lietuvių tautybė, bet ir jų tikyba ir bažnyčia yra varžomos. Viltis kiek galėdama stos ir čia už mūsų tautos teisas.

-Mūsų idealas-rašo Smetona- yra dvasinės gėrybės, kurios yra savaime tiesios, nepereinančios nuo kitų tiesų. Materialinė butis tik įrankis toms tiesoms siekti, o jų nešiojoja yra mūsų siela.

Mūsų mieste būna "septynios žiemos".
Čia yra "antrosios žiemos" vaizdas. nuotr. G.Juškeno

TAUTOS GYVYBĖS MEDŽIUI

-Balys Auginas

Esi gyvašaknė
Genties gyvybės medžio,
Alsuojanti
Senolių gyvastim --
Mes tavo šakos ir spurgai
Mes girių kertamų šauksmai
Mes senmiškio želmuo
Ir skiedros --

Mes tekantis Tėvynės kraujas
Iš mirtinos žaizdos ištvinęs
I neaprėpiamą pasaulio dykumą
Nuo kirvio skynime išlikę,
Mūs vaisiai džiūsta ant šakų --
Nejau nugels sausroj
Ir amžinų miškų
Nemirtingumas? -

Ar nepalies anūkų lūpas
Šalta ir nebyli tyla?
Ar lapai dar šnarės
Gimtų šaknų kalba?
Ar senmiškio sena daina
Išnyks -
Kaip rytmečio rasa
Ant dilgėlynų lapo?

Mes tikime Tavim,
Tautos Gyvybės Medil -
Iš sausmečio kelionės
I aisčių senąjį upyną
Sugrįš kiekvienas
Kraujo lašas -
ir išsilies šilai
Gyvom genties giesmėm! -

O Lietuviybės medil -
Išsišakok žalia viltim
I skynimo šešėly -
Kartų kartas atvedęs
I miegančių senolių smėly: -
Jų žingsnių amžinon versmėn,
Kaip tekantis Tėvynės ilgesys,
Sruvena mūsų pėdos - -

Prieš pirmojo naujųjų metų numerio išleidimą, "Dirvos" redaktorių dr. Jonas Jasaitis įteikė 2001 metų sausio 7d. pareiškimą, atsistatydindamas iš pareigų. Atsistatydinimas buvo priimtas.

"Vilties" draugijos vardu dr. Jonui Jasaičiui reiškiamo padėką už pastangas ir įdėtą darbą.

Linkime geriausios kloties naujuose užsimojimuose.

"Vilties" draugijos valdyba

Girdėta iš Vilniaus

– JAV panaikino apribojimus didelio galingumo kompiuterių eksportui į Lietuvą

Vilnius, sausio 11 d. (ELTA). JAV Prezidentas Bill Clinton trečiadienį pasirašė dekretą, kuriuo Lietuva perkeliama į aukščiausią didelio galingumo kompiuterių eksporto iš JAV kontrolės sistemos šalių grupavimo pakopą. Dekretu pripažįstama, kad Lietuvoje įdiegta pažangi eksporto kontrolės sistema ir sudarytos palankios sąlygos plėtoti aukšto lygio informacines technologijas. Kaip Eltą informavo Užsienio reikalų ministerija, Lietuva iš trečiosios grupės perkelta į pirmąją. Tai reiškia, kad į mūsų šalį bus galima įvežti visų tipų, taip pat ir didelio galingumo kompiuterius be jokių apribojimų ir individualių licencijų. Pagal JAV Prezidento pasirašytą dekretą, kuriuo pertvarkoma eksporto kontrolės sistema, sumažinant pakopų skaičių nuo 4 iki 3, Lietuva perkeliama į grupę, kuriai taip pat priskiriamos Vakarų Europos šalys, Japonija, Kanada, Australija, Naujoji Zelandija, Vengrija, Lenkija, Čekija ir kai kurios kitos šalys. Į šias šalis eksportuojant kompiuterinę techniką netaikomi jokie apribojimai. Pagal anksčiau galiojusią tvarką, į Lietuvą buvo apribota įvežti galingesnius nei 28 tūkst. MTOPS (milijonai teorinių operacijų per sekundę) kompiuterius. Dekretas visiškai įsigalios po 120 dienų trukmės notifikavimo periodo, per kurį JAV Kongresas gali išsakyti savo pastabas. Lietuvos perkėlimą į pirmąją grupę pernai inicijavo Lietuvos užsienio reikalų ministerija. Mūsų valstybės perkėlimo į aukštesnę pakopą buvo sutarta siekti Lietuvos ir JAV dvišalės ekonominės darbo grupės susitikime, vykusiam 2000 m. balandžio mėn. Vilniuje. Eltos korespondentas Mindaugas Milieška

– Penktadienį prasidės neeilinė Seimo sesija

Vilnius, sausio 11 d. (ELTA). Penktadienį, sausio 12 dieną, prasidės dvi savaites truksianti Seimo neeilinė sesija. Pirmajame jos posėdyje bus pateikti keli nauji įstatymų projektai. Tai – Indėlių draudimo įstatymo projektas, Garantinio fondo, Pensijų fondų, Akcizų įstatymų pakeitimų projektai. Penktadienį planuojama pateikti taip pat Baudžiamojo, Civilinio proceso kodeksų, Administracinių teisės pažeidimų kodeksų pakeitimų projektus. Parlamentarai aptars neeilinės Seimo sesijos darbų programą. Šeštadienį numatytas iškilmingas Seimo posėdis, skirtas Laisvės gynėjų dienos 10-mečiui. Jame dalyvaus laisvės gynėjai, šalies vadovai, užsienio svečiai. Neeilinė Seimo sesija sušaukė Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas, remdamasis Seimo Statutu ir atsižvelgdamas į 55 parlamentarų siūlymą. Ji baigs savo darbą sausio 26 dieną. Rudens sesija, kaip numatyta Konstitucijoje, baigė darbą pernai gruodžio 23 d. Naujam Seimui tai buvo pirmoji sesija.

Eltos korespondentė Jadvyga Bieliavskė

– Šį pavasarį tikimasi apsispręsti dėl pensijų reformos

Vilnius, sausio 11 d. (ELTA). Dar šį pavasarį Vyriausybė ir Seimas turėtų apsispręsti dėl socialinio draudimo pensijos reformos apimties ir terminų. Ketvirtadienį posėdžiavęs Vyriausybės strateginio planavimo komitetas įpareigojo Finansų ministeriją iki kovo 1 dienos pateikti informaciją apie Vyriausybės prisiimtus įsipareigojimus. "Turėdama tokią išsklotinę Vyriausybė galės apsispręsti, kiek lėšų būtų galima skirti pensijų reformai", – po komiteto posėdžio Eltai sakė socialinės apsaugos ir darbo viceministrė Audronė Morkūnienė. Anot viceministrės, turėdama bendrą vaizdą ir finansavimo prioritetus, Vyriausybė galės spręsti, kiek per mėnesį galės skirti dėl pensijų reformos atsiradusiam "Sodros" deficitui padengti. Nuo skiriamų asignavimų priklausys, nuo kokio amžiaus gyventojai galės dalyvauti privalomojo kaupiamojo draudimo programose ir koks bus šio draudimo tarifo dydis. Strateginio planavimo komitetas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pavedė iki balandžio 1 dienos parengti pensijų reformos scenarijų. Tam, kad būtų pradėtos ruošti konkrečios priemonės pensijų reformai įgyvendinti, dar pavasario Seimo sesijai Vyriausybė siūlys priimti pensijų fondų įstatymą bei Socialinio draudimo įstatymų pakeitimus. Reformos esmė – iš dabar "Sodrai" mokamų 34 procentų nuo priskaičiuoto darbo užmokesčio, pensijų draudimui tenka 25 procentai. Iš jų nuo 5 iki 10 procentų siūloma nukreipti į privačius pensijų fondus. Tos lėšos būtų kaupiamos asmeninėse mokėtojų sąskaitose. Lygiagrečiai siūloma spartinti vyrų ir moterų pensinio amžiaus ilginimą, galiausiai jį suvienodinant. Visi būtų išleidžiami į pensiją, sulaukę 65 metų amžiaus. Tuomet jie gautų "Sodros" pensiją ir kaupiamąją pensiją. Ministerija siūlo kelis variantus, kas turėtų dalyvauti naujoje pensijų sistemoje – visi apdraustieji, apdraustieji iki 50 metų amžiaus, visi apdraustieji iki 30 metų, o nuo 31 iki 50 dalyvauja pasirinktinai, vyresni nei 50 nedalyvauja, visi apdraustieji iki 30 metų. Numatoma, kad pirmaisiais reformos metais "Sodros" deficitas bus nuo 630 iki 429 milijonų litų. Jį siūloma dengti iš valstybės biudžeto, Privatizavimo ir Stabilizavimo fondų. Finansų ministerijai pavesta iki sausio pabaigos pateikti Vyriausybei Stabilizavimo fondo nuostatų projektą. Visos Stabilizavimo fondo lėšos būtų naudojamos tik pensijų reformai ir stichinių nelaimių padariniams likviduoti.

Eltos korespondentė Rimanta Rutkauskaitė

(ELTA, BNS ir kitas žinias siunčia Lietuvos Grįžimo į Tėvynę Informacijos Centras)

Tarptautinių įvykių apžvalga

V. PUTIN PRADĖJO DARBĄ

Algirdas Pužauskas

Gegužės 7 d. priesaiką Kremliaus rūmuose davė naujasis Rusijos prezidentas Vladimir Putin, antrasis legaliai išrinktas valdyti Rusiją. Savo trumpoje kalboje jis pri-siekė "gerbti ir saugoti žmo-gaus teises". Laikinais eiti vy-riausio Rusijos vado pareigas V. Putin pradėjo šių metų sausio mėnesio 1 d., kai iš pareigų nelauktai pasitraukė buvęs prezidentas B. Jelcin. Jis inauguracijos ceremonijoje stovėjo greta naujojo pre-zidento ir pasakė kalbą, ra-gindamas rusų tautą didžiuo-tis ir džiaugtis, kad valdžios pasikeitimas įvyko be jokių sukilimų ar revoliucijų, gar-bingai ir taikiai. Tas įmano-ma tik laisvoje ir nau-joje Ru-sijoje, kurios žmonės

moka laisvai galvoti ir laisvi gyven-ti. B. Jelcino kalbos sakiniai buvo vienas nuo kito nutolę. Vienu metu atrodė, kad jis kalbą jau baigė, nors jis tik padarė pertrauką, galvoda-mas, ką dar pridurti. Susirin-kę garbingi svečiai jau buvo pradėję ploti, nors kalba dar nebuvo baigta.

Prezidentas V. Putin pa-brėžė, kad jis laiko savo šventa pareiga sujungti Rusijos žmones, suvienyti juos, siekiant aiškių, visiems žino-mų tikslų. Jis pabrėžė, kad šios ceremonijos yra pirmas demokratinis, legalus valdžios perėmimas per ilgus Rusijos istorijos 1,100 metų. Jo vadovavimas bus atviras. Jis kiekvienos dienos kiekvieną minutę bandys priminti, kad visi esame viena tauta, viena valstybė su bendra ateimi. Jo darbui vadovaus tautos ir valstybės interesai, pasakė V. Putin.

Prezidentas paskelbė, kad toliau savo pareigose liks premjero pareigas einęs Michail Kasianov, 42 metų amžiaus ekonomistas. Jis jau yra kalbėjęs, jog reikia reformuoti neaiškią ir sunkiai kontroliuojamą Rusijos pajamų mokesčių sistemą, kurioje ne-siseka surinkti mokesčių, ku-rių niekas nenori mokėti ir visokiais

būdais sukčiauja.

Iš garbės svečių tribunos minimas ceremonijose dalyvavęs buvusio prezidento B. Jelcino priešas, buvęs Sovietų Sąjungos vadas Michail Gorbačev. Jis nebuvo įleistas į 1996 metų B. Jelcino inauguracijos iškilmės, tačiau ši kartą buvo pakviestas, tuo pabrėžiant rusų valdžios tęstinumą ir Gorbačev nuopelnus įvedant Rusijoje demokratiją. Ceremonijose dalyva-vo tik kvietiniai svečiai, pasaulio valstybių galvų nebuvo, tačiau joms atstovavo ambasadoriai. Buvo numatyta įteikti naujam prezidentui auksinį Tėvynės Tarybos pirmojo laipsnio ordiną su aukso grandine, tačiau šio programos punkto nebuvo. Cere-monijas filmavo visos didžio-sios Rusijos televizijos sto-tys. Pabrėžiama, kad naujasis prezidentas pakvietė į iškil-mes savo buvusį mokytoją ir džiudo" sporto instruktorių.

Maskvoje užkalbinti žmonės pareiškė užsienio korespondentams, kad jie pozityviai vertina naująjį prezidentą. Tokių būta apie 60%. Po 30 artilerijos šūvių ir koncerto, prezidentas buvo pašventintas patriarcho Aleksio II ir pradėjo darbą.

Keliais sakiniiais

- Komunistinės Kubos vyriausybė kasmet paskelbia reikalavimus JAV vyriausybei sumokėti milijardus dolerių Kubai, kuriai jau nuo 1959 metų yra taikomos ekonominės sankcijos. Paskutinis Kubos "teismo" paskelbtas sprendimas sako, kad JAV skolingos Kubai 121 milijardą dolerių.

- Turkijos parlamentas išrinko šalies prezidentu civilį Konstitucinio teismo pirmininką Ahmet Necdet Sezer.

- Izraelyje toliau vyksta vyriausybės derybos su palestiniečiais. Derybose dalyvauja JAV pasiuntinys Dennis Ross ir JAV ambasadorius Izraelyje Martin Indyk.

- Papildomi Irano parlamento rinkimai vėl atnešė laimėjimą reformų šalininkų partijai. Vien šalies sostinė Teheranas išrinko 29 reformų šalininkus ir tik vieną reformų priešininką.

- Civilinis karas mažoje Afrikos Sierra Leone respublikoje vėl pakrypo sukilėlių pusėn. Deimantų kasyklas pasigrobusio sukilėlių vado kareiviai išblaškė Jungtinių Tautų atsiųstą taikos priežiūros kariuomenę, nušovė keturis Kenijos kareivius, paėmė nelaisvėn 408 Zambijos karius ir pasiėmė jų ginklus jų tarpe šarvuotus automobilius.

Jungtinės Tautos organizuoja naujus taikos priežiūros kareivius iš Azijos valstybių. Juos atgabenti į Afriką padėjo Amerikos vyriausybė.

- Meksikoje liepos 2 d. bus renkamas šalies prezidentas. Vienas iš svarbiausių kandidatų C. Cardenas sumanė naują kampanijos būdą. Jis važinėjo po didesnę meksikiečių išeivių skaičių turinčius JAV miestus ir ragino savo tautiečius rašyti savo giminaičiams ir draugams laiškus, raginančius balsuoti už jį. Jo kalbos meksikiečiams Amerikoje nurodo, kad išeiviai kasmet atsiunčia savo giminaičiams daugiau kaip 7 milijardus dolerių. Po naftos ir turizmo tai yra didžiausias įnašas į Meksikos ūkį. Jei kiekvienas meksikietis paveiktų savo giminaičių nors dešimtį balsuoti už jo programą, jis lengvai laimėtų rinkimus ir tiek pagerintų Meksikos ekonominę padėtį, kad niekam nereikėtų važiuoti į užsienį dirbti, visi galėtų puikiai gyventi savo tėvynėje.

- Filipinų salyne vėl pradėjo aktyviai veikti musulmonų sukilėliai, reikalaudami teisės steigti savo nepriklausomą valstybę. Lėšas šie islamo išpažinėjai surenka grobdami įkaitus ir reikalaudami jų išpirkimo. Jolo saloj sukilėliai pagrobė

22 turistus europiečius. Du buvę jų tarpe filipiniečiai buvo rasti nukirstomis galvomis. Kiti laikomi paslėpti nežinia kur. Sukilėlių vadai reikalauja, kad Filipinų valdžia išvežtų juos persekio-jančius kareivius ir perduotų sukilėliams iš turistų giminių gautus pinigus.

- Anglijos savivaldybių rinkimuose Londono miesto meru buvo išrinktas kairysis darbo partijos veikėjas Ken Livingstone. Darbo partijos iškeltas kandidatas gavo 17%, o laimėtojas surinko 51%.

- Gegužės 3 d. valstybės sekretorė Madelaine Albright pasakė kalbą departamento tarnautojams, pabrėždama savo nusivylimą, kad diplomatai per mažai rūpinasi valstybės saugumu, nesilaikydami slaptų dokumentų saugos. Ji nurodė sužinojusi is laikraščių apie slaptų dokumentų, įrašytų į kompiuterius, dingimą. Tai buvę slaptos žvalgybos ir tyrinėjimo biuro kompiuteriai. Departamento konferencijų būstinėje FBI sura-dęs slaptą klausymo aparatą, kuriuo naudojosi neseniai iš-tremtas Rusijos šnipas.

- Slovakijoje buvo suimtas buvęs premjeras Vladimir (nukelta į 3p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year \$35.00 • first class - \$58 • Single copy 70 cents. Air mail overseas \$110.00 yr.

Prenumerata metams \$35.00, pusei metų \$ 20.00, pima klase - \$58 • Oro paštu į užsienį metams \$ 110.00 • Atskiuro numerio kaina 70 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

LEIDĖJŲ SKILTIS

"Dirvos" redaktoriaus dr. Jonos Jasaičio atsistatydinimas, tarytum divišas kardas, neišsprendė dalį esančių problemų laikraščio leidime.

Tikėdami šviesia "Dirvos" ateitimi, priimame esamą situaciją be panikos, nes ilgesnį laiką besitęsusi 'vienas žingsnis pirmyn, du - atgal' eiga dalinai gi buvo mus tam paruošusi. Per visą galimą laiką nebuvo prieita prie darnaus, koordinuoto bendravimo, būtino paskiros mažumos išlaikomo savaitraščio leidimo kolektyviniam darbui.

Nežiūrint pasikeitimų ir visų sutiktų kliūčių, pati "Dirva" lieka nepasikeitusi. Savo tęstinume ji tebėra TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, priimęs užduotį ir atsakomybę jungti už savo krašto ribų esančius tautiečius, puoselėti Tėvynės meilę, kalbą, ir kultūrą. Dabar gi, atgavus Nepriklausomybę, nauja užduotimi yra tapęs konkretaus, tampraus ir pastoviai tvirtėjančio ryšio su kraštu ugdymas.

Pirmojo nepriklausomos Lietuvos dešimtmečio patirtis sugriovė daugelį iliuzijų, susidūrus su gyvenimo realybe. Išliko ta pati Lietuva, tačiau mes nebe tie, nebe tie... Pusšimtį metų užsitęsusi nenormali krašto padėtis - okupacija, tremtis ir priverstina išeivija, - paliko nedingstančius pėdsakus, kurių net ir norint negalima ignoruoti siekiant tautos išlikimo ir krašto gerovės. Tačiau yra nemažiau akivaizdu, kad visa tai nepajėgė užgniaužti tautos gyvastingumo, jos kultūros ir laisvės siekio. Sekantis laisvės dešimtmetis jau turėtų spindėti sąmoninga, pozityvia pažanga, koordinuotoje krašto veikloje.

Kaip tik todėl, kad Tėvynės gerbūvio atstatymo siekyje būtume bendro ir koordinuoto darbo jungtimi, esame tvirtai pasiryžę išnaudoti visas galimybes ir priemones pasiekti visus ir kiekvieną, neabėjinga savo Tėvynės ateičiai. Laisvo žodžio teisė, galia ir jėga - gauta labai brangia, istorine kaina, - tebėra saugotina ir dabar. Ir nė vienas sąmoningas pilietis neturi teisės pasilikti tikrai neutraliu, pasyviu stebėtoju, nes demokratijos teikiamos privilegijos eina kartu su atsakomybe ir atskaitomybe.

"Dirvos" idėjų principingo tęstinumo užtikrinimas suteikia išskirtiną galimybę pilnam turimo potencialo panaudojimui, kaip ir naujo pajėgumo ugdymui. Tai bus įmanoma tikrai visų bendromis pastangomis ir darbu, sugebant Tėvynės ateitį ir gerovę iškelti virš grupinių interesų ar savo asmeninių reikalų. Tai yra mūsų visų reikalas.

Šiandien neieškome 'kaltų', bet tai neatpalaiduoja mūsų nuo priimtų pareigų atsakomybės ir atskaitomybės. Dėsime visas pastangas, kad pasimokyti iš to kas įvyko, kad klaidos nebūtų kartojamos. Tedingsta 'jie' ir 'mes'! Telioka vien Lietuvos vaikai, stovintys petys petin viens šalia kito. Mūsų yra per mažai, kad galėtume viens kito nesaugoti, negerbti.

Dėkojame Jums už ligšiolinę paramą "Dirvai" ir tikime, kad ateityje ji vis stiprės mūsų visų bendromis pastangomis, atvira ir tiesia komunikacija, dalinimusi rūpesčiais ir džiaugsmiais. "Dainuojanti revoliucija" ir "Baltijos Kelias" liko pavyzdžiu istorijai. Ar esame mažiau pajėgūs dabar?!

SAUSIO 13-TOJI - KUOMET DAINOS PRIEŠ TANKUS LAIMĖJO!

Juozas Žygas

Kiekviena auka turi savo prasmę. Be aukų ir kovos - nebuvo ir nebus laisvos Lietuvos! Jeigu tą naktį prie televizijos bokšto, nebūtų buvęs pralietas kraujas. Tai galbūt viskas būtų nuėję kita linkme. Ir Kovo 11-tos deklaracija - galėjo tik ant popieriaus telikti! Galbūt skaitan-tiesiems keistai nuskambės, kad nuopelnų turi ir M. Buro-kevičius, Švedas ir kiti, kurie nuo Maskvos nenorėjo atsi-skirti.

Vartant jau pageltusius lapus atrandame, kad M. Burokevičiaus vadovaujamiems komunistams, pavyko Maskvą įtikinti. Kad liaudis telaukia Maskvos ženklo. Ir pati "inteligentų valdžia" yra pasi-ryžusi pašalinti. Tereikia tik ženklą duoti. Maskva tokią žinią su džiaugsmu sutiko. Ir slaptais kanalais, Vakaruose buvo paleista spaudos žmonių tarpe žinia, kad sausio mėnesio viduryje, Lietuvoje vyks nepaprasti įvykiai. Ir, kad užsienio spauda, jokių suvaržymų neturės. Tos žinios užteko,

kad žurnalistai ir televizijos filmuotojai, dide-liu būriu į Vilnių vyko. Ir be-veik visi stebėjosi, kad perva-žiuojant sieną, niekas net la-gaminų nepatikrino.

Kuomet prasidėjo TV bokšto puolimas, užsieniečiai TV reporteriai, laisvai vaikščiojo ir viską filmavo. Ir turbūt sugebėjo greitai į Vakarų pasiųsti. Nes netrukus pradėjo filmuojančius vaikioti ir net filmavimo aparatūrą daužyti. Turbūt Vakaruose pradėjo Vilniaus įvykius rodyti. Iš ryto, anksti atsikėlęs, tuojaus įsijungiau televiziją. Beveik visi kanalai tik Vilniaus įvykius terodė. Girdėjau, kaip iš tanko buvo per garsintuvą į žmones kalbama. - Žmonės nustokite dainavę ir eikite į namus. Atėjo laikas inteligentus iš valdžios išvaikyti. Taip kalbėjo vienas iš to "sukilimo" organizatorių. Bet, deja, tas "sukilimas" taip gerai nevyko, kaip planuotojų buvo galvota. O kas blogiausia, kad di-džiuosiuose Rusijos miestuose, prasidėjo demonstracijos smerkiančios įvykius Vilniuje. Demonstracijos vyko Ki-jeve, Maskvoje, Leningrade ir kituose miestuose. Tose demonstracijose dalyvavo ir kalbėjo žymūs Rusijos disidentai, kurie jau buvo pasauliui žinomi. Vykstant "peres-troikai" - jau nebuvo taip lengva juos už pakarpos čiup-ti ir į cypę patupdyti. Beto, tie tankų šūviai sudrebino ne tik Vilniaus langus, bet "pe-

restroiką" ir pačią imperiją.

"Nenugalimosios" armijos generolai jautėsi įžeisti. Kad turėjo atsitraukti nuo dainuojančios minios. Pirmuoju puolimu didelio laimėjimo nepasiekę, planavo, nepaisant moterų ir paauglių aukų, masiniu tankų puolimu. Užimti Aukščiausios tarybos rūmus. Tam puolimui buvo gautas ir Maskvos pritarimas. Vos pietūs pavalgė, sėdo į tankus ir ilgiausia kolona iš Šiaurės miestelio, žvalgėjo Vilniaus centro link. Aukščiausios tarybos gynėjai apie atslenkančią mirtį žinojo. Ku-nigas, aukštai pasilipęs, krei-pėsi į minią ir pasakė apie ga-limą pavojų. Visiems daly-viams davė visuotinę nuodė-mių atleidimą (bažnyčia to-kius atvejus yra numačiusi). Jau buvo girdimas tankų žvangėjimas, bet niekas gy-nėjų eilių neapleido. Bet sa-vęs padrašinimui giedojo ir dainavo. Ir įvyko stebuklas, tankų kolona apsisuko ir nu-žlegėję atgal į Šiaurės mies-telį. Nes iš Maskvos gavo įsakymą puolimą sustabdyti. Šito generolai atleisti ir už-miršti negalėjo. Armija, kuri iš Stalingrado ir Kursko nebėgo. Dabar apsisuko ir nuo dainuojančios minios pabėgo. To generolai atleisti negalėjo ir pradėjo apie sukilimo rei-kalingumą kalbėti. Nes pe-restroika vedė prie imperijos sugriovimo. Čia ir prasidėjo rugpjūčio mėnesio Maskvos sukilimo mintis.

Keliais sakiniais

(atkelta iš 2 p.)

Meciar. Jis kaltinamas kyšių ėmimu. Manoma, kad dabartinis premjeras Mikulas Dzurinda bando keršyti buvusiam premjerui už jo mokėtas "pre-mijas" savo kabineto nariams. Tos premijos siekė 300.000 dol. per metus.

Kubos komunistinė valdžia suorganizavo masinę demonstraciją prie Čekijos ambasados Havanoje. Kuba kaltina savo buvusius draugus už Jungtinių Tautų žmogaus teisių komiteto kaltinimus dėl piliečių teisių laužymo. Kuba nutraukė derybas su tomis Europos šalimis, kurios bal-savo už tą JT rezoliuciją.

Jugoslavijos civilinės aviacijos viršininkas, artimas prezidento Slobodan Milošević bičiulis Zika Petrovič buvo nušautas Belgrade. Jo žudikai pabėgo motociklu.

Izraelio karo lėktuvai vėl bombardavo Libano kelius ir elektros stotis. Didelės lėktuvų bombos išmušė didelės duobės Beiruto-Damasko, Sirijos sostinės, vieškelyje ir nutraukė susisiekimą. Izraelis tais puolimais atsakė į musulmonų partizanų raketas šiauriniame Izraelyje, kur žuvo vienas izraelitas kareivis ir vienas buvo sužeistas.

Vietname mirė ilgametis buvęs ministras pirmininkas Pham Van Dong, 94 metų.

Belgijoje iš pareigų pasitraukė NATO vyriausias kariuomenės vadas Europoje gen. Wesley Clark. Jo pargas perėmė JAV aviacijos gen. Joseph Ralston.

JAV darbo departamentas paskelbė, kad šių metų balandžio mėn. bedarbiai sudarė vos 3.9 procentus, tai mažiausias nuošimtis per 30

metų.

Kinijos ambasadorius Jungtinėse Tautose paneigė kaltinimus, kad Kinija kankina savo kalinius. Jis pasakė, kad vyksta "perauklėjimas per darbą", kuris kalinius atitraukia nuo didesnių nusikaltimų.

Austrijos dešinio politinio sparno laisvės partijos vadovas, Karintijos regiono gubernatorius Joerg Haider pasitraukė iš Laisvės partijos vadovo vietos ir perleido ją savo ištikimam pavaduotojui Susanne Riess - Passer, kurią jos politiniai priešai pravardžiuoja "Kobra". Haider pareiškė nenorįs kenkti Austrijos koalicinei vyriausybei, nes dalis Europos sąjungos šalių pradėjo Austrijos institucijų boikotą, kai Laisvės partija laimėjo 27 procentus balsų.

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS ŽVILGSNYJE

LB KRAŠTO VALDYBOS ŽVILGSNYJE NATO, LB-nė ir "NAUJOJI BANGA"

Pereitų metų gruodžio pradžioje pareigas perėmusi naujoji JAV LB Krašto valdyba dviejuose posėdžiuose ruošė planus plačios apimties bendruomeninei veiklai. Šiame straipsnyje dėmesys JAV LB Visuomeninių reikalų tarybai (VRT), jos veiklai siekiant Lietuvos pakvietimo į NATO sudėtį, LB-nės organizacijai ir iš Lietuvos į šį kraštą atvykstantiems "trečiosios bangos" ateiviams.

NATO Lietuvai būtina

Kiekvieno sąmoningo lietuvių pareiga, ar jis begyventų Lietuvoje ar išeivijoje, yra darbuotis dėl Lietuvos pakvietimo į Šiaurės alianso sudėtį. Tik lietuvai atsidūrus po NATO skėčiu, Tėvynėje begyveną Lietuvos piliečiai galės pasijusti saugūs nuo Rusijos imperialistinių užmačių ir pilnai atsidėti elgametės nepriklausomos valstybės kūrimui. Užsienio kapitalas tada pajudės Lietuvos link, užsienio investitoriams esant užtikrintiems jo saugumu.

Patvirtinta JAV LB VRT-ba

Siekiant įtaigoti JAV-ių valdžios pareigūnus, kad 2002 metais įvyksiančioje Viršūnių konferencijoje Lietuva būtų pakviesta įsijungti į NATO sudėtį, JAV LB Krašto valdybos pirm. Alg. Gečys Visuomeninių reikalų tarybos pirmininko pareigoms ieškojo asmens turinčio profesionalinį pasiruošimą ir lietuviškos veiklos plačią patirtį. Buvusio JAV-ių Valstybės departamento diplomatinės tarnybos darbuotojo Algirdo J. Rimo

asmenyje Lietuvos pakvietimo į NATO užduočiai jis rado tinkamą JAV LB VRT-bos vadovą. Nuo 1967 metų dirbęs tarptautinės ekonomikos ir politikos klausimais Washingtone, Pietų Amerikoje, Vakarų Europoje ir Kanadoje, A.J. Rimas į užimamas pareigas atsineša ilgametę patirtį ir platų pažinčių tinklą. Nesvetima A.J. Rimui Lietuvos ir užsienio lietuvių veikla. Nuo 1991 iki 1994 metų jis tarnavo JAV-ių Ambasados patikėtiniu Vilniuje, 1994 iki 1997 metų vadovavo JAV LB Ekonominių reikalų tarybai, o nuo 1998 metų eina ALTos atstovo Washingtone ir prie JBANC pareigas.

2000 m. gruodžio 16 d. įvykusiame JAV LB Krašto valdybos posėdyje buvo priimta A.J. Rimo pasiūlyta NATO klausimu darbo programa ir patvirtinta sekančios sudėties JAV LB Visuomeninių reikalų taryba: A.J. Rimas – pirm.; nariai – Saulius Anužis, Rimas Domanskis, Algimantas Gureckas, Audra Klimas, Angelė Nelsienė, Arvydas Remėza, Donatas Skučas, dr. Viktoras Stankus, Darius Suziedelis ir dr. Elona Vaišnienė. Tai tinkamai išbalansuotas vienetas, kuriame esama jaunosios kartos aktyvistų, patyrusių ilgamečių visuomenininkų, JAV-ių demokratų ir respublikonų partijų veikloje sėkmingai besireiškiančių asmenų, dviejų asmenų dirbusių nepriklausomos Lietuvos ir vieno JAV-ių diplomatinės tarnybose.

Naujoji VRT-ba veiklą yra pradėjusi. Naujieji JAV LB Tarybos Prezidiumo ir Krašto valdybos vadovai buvo pristatyti JAV-ių valdžios įstaigoms ir visuomeninio

pobūdžio organizacijoms. *Bush-Cheney* Pareigų perėmimo tarnyba (*transition team*) buvo painformuota apie JAV LB-nės tikslus bei veiklą, o į JAV-ių Senato daugumos vadą *Sen. Trent Lott* kreiptasi su prašymu, kad 107-me JAV Kongrese būtų palikta veikti Senato NATO stebėtojų grupė (*NATO Observers Group*), kuriai 106-jame JAV Kongrese sėkmingai vadovavo *Sen. Bill Roth*. Deja, jis rinkimus į JAV-ių Senatą pralaimėjo.

VRT-ba JAV-ių Senatą apleidžiusiems asmenims pasiuntė padėkas, laiškais pasveikino perrinktuosius, o naujai išrinktuosius pasveikino ir perdavė jiems kvietimą jungtis į Baltic Caucus. Panašaus turinio laišakai pradėti siųsti ir 435 JAV Atstovų Rūmų nariams. Kiekviename pasiųstame laiške akcentuojamas Lietuvos siekis būti pakviestas į NATO, iškeliamas jos progresas prisitaikant prie būsimiems NATO nariams taikomų standartų. Atskirai gal vertėtų paminėti, kad Pusiaujo Gvinėjai sulaukė Lietuvos laivą "Rytas", JAV LB VRT-ba pasiuntė laišką Valstybės sekretorei *Madeline Albright*.

JAV-ių LB-nės 50 metų sukaktis

2001 metais sukaks 50 metų nuo New Yorko mieste 1951 m. Lapkričio 18 d. iškilmingai paskelbto JAV Lietuvių Bendruomenės akto. Tai buvęs signalas pradėti JAV LB-nės formalų organizavimą. Jau pradėdami ruošti planai 50-čio sukakties nemažiau iškilmingam paminėjimui. Ilgametis LB darbuotojas Balys Raugas redaguoja leidinį, kuriame bus apžvelgta LB istorinė raida, vienetų

veikla, išeivijos gyvenime prisimintini atsitikimai. Norint, kad nebūtų pamirštas nei vienas veikėjas ar anksčiau veikęs bendruomeninis telkinys, buvęs JAV LB Krašto valdybos pirm. Vytas Maciūnas B. Raugui talkina organizuojant vietovių veiklos apžvalgas.

Būtų, tačiau, netikslu vien tik LB-nės atsitikimais džiaugtis. Svarbu žvelgti į šiuolaikines LB-nės problemas bei trūkumus, ruošti planus ateities veiklai, rūpintis jaunosios kartos, lietuviškai sunkiau besusikalbančių ir naujosios bangos ateivių užangažavimu lietuviškai veiklai. Naujam Krašto valdybos vicepirm. dr. Romualdui Kriaučiūnui yra patikėtas uždavinys atgaivinti sritinių LB vienetų suvažiavimų ruošą. Norima, kad LB-nės vienetų vadovai turėtų progą pasidalyti savaisiais rūpesčiais, kad jie tiesioginiai galėtų perduoti savo siūlymus Krašto kartos aktyvistų, patyrusių ilgamečių visuomenininkų, JAV-ių demokratų ir respublikonų partijų veikloje sėkmingai besireiškiančių asmenų, dviejų asmenų dirbusių nepriklausomos Lietuvos ir vieno JAV-ių diplomatinės tarnybose.

Naujoji VRT-ba veiklą yra pradėjusi. Naujieji JAV LB Tarybos Prezidiumo ir Krašto valdybos vadovai buvo pristatyti JAV-ių valdžios įstaigoms ir visuomeninio pobūdžio organizacijoms. *Bush-Cheney* Pareigų perėmimo tarnyba (*transition team*) buvo painformuota apie JAV LB-nės tikslus bei veiklą, o į JAV-ių Senato daugumos vadą *Sen. Trent Lott* kreiptasi su Prašymu, kad 107-me JAV Kongrese

būtų palikta veikti Senato NATO stebėtojų grupė (*NATO Observers Group*), kuriai 106-jame JAV Kongrese sėkmingai vadovavo *Sen. Bill Roth*. Deja, jis rinkimus į JAV-ių Senatą pralaimėjo.

VRT-ba JAV-ių Senatą apleidžiusiems asmenims atsiuntė padėkas, laiškais pasveikino perrinktuosius, o naujai išrinktuosius pasveikino ir perdavė jiems kvietimą jungtis į Baltic Caucus. Panašaus turinio laišakai pradėti siųsti ir 435 JAV Atstovų Rūmų nariams. Kiekviename pasiųstame laiške akcentuojamas Lietuvos siekis būti pakviestas į NATO, iškeliamas jos progresas prisitaikant prie būsimiems NATO nariams taikomų standartų. Atskirai gal vertėtų paminėti, kad Pusiaujo Gvinėjai sulaukė Lietuvos laivą "Rytas", JAV LB VRT-ba pasiuntė laišką Valstybės sekretorei *Madeline Albright*.

Dėmesys "trečiosios bangos" ateiviams

Naujai suformuotoje JAV LB Krašto valdyboje įsteigta nauja pareigybė - vicepirm. "trečiosios bangos" ateivių reikalams. Tuo norėta atkreipti dėmesį, jog LB-nei rūpi masiškai į JAV-es iš Lietuvos atvykstantys lietuviai ir jų išlikimas savai tautai. Dabartinėje Krašto valdyboje minėta pareigybė patikėta prieš maždaug septynerius metus su šeima į JAV-es atvykusiai Daliai Tvaskutei Badarienei. Nors ir būdama visapusiškai įsitraukusi į lietuviškosios išeivijos gyvenimą (jos priklausa kadencijai baigusiai JAV LB Krašto valdybai, vadovaujama Čikagos

(nukelta į 7 p.)

TREČIAJAME LIETUVOS MOTERŲ SUVAŽIAVIME

Trečiajame Lietuvos Moterų suvažiavime. Priekyje: LR Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas ir LR Prezidento žmona, suvažiavimo globėja Alma Adamkienė. Už jų – Seimo narė Irena Degutienė ir kt.

Dr. Irenos Virketienės nuotr.

Trečiajame Lietuvos Moterų suvažiavime. Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui įteikiamas naminės duonos kepalėlis.
Dr. Irenos Virketienės nuotr.

SU ŽYMIU PEDAGOGU ATISISVEIKINANT

Iš pavėluotai atėjusio dienraščio sužinojusi, kad Juozui Masilioniui gruodžio 9 d. buvo įteikta Prel. dr. Juozo Prunskio visuomenininko premija, žadėjau vakare jam paskambinti, pasveikinti. Deja, jo pasveikinti nebespėjau: prieš vakarą mus pasiekė žinia, kad savaitę po premijos įteikimo, gruodžio 16 d., laureatas staiga mirė.

Kas gi buvo, kuo pasižymėjo šios ir 1999 metų LB Kultūros tarybos Pedagogo premijų laureatas? Jis buvo taurus krikščionis, nuoširdus lietuvis patriotas, vadovėlių autorius, monografijų redaktorius, lietuviškų laikraščių bendradarbis, valdybų bei tarybų narys; bet pirm visko jis buvo žinomas kaip pedagogas. Lietuvių kalbą ir literatūrą pradėjo dėstyti Joniškio gimnazijoje 1939 m., tik ką baigęs studijas, ir tik su pora trumpų pertraukų dėstė iki paskutiniosios savo žemiškojo gyvenimo dienos. Vokietijoje mokytojavo lietuvių gimnazijose Regensburg ir Scheinfeld pabėgėlių stovyklose, o Amerikoje – Čikagos aukštesniojoje lituanistikos mokykloje, kuriai 31 metus ir vadovavo. Tai mokyklai 1992 metais susijungus su kitomis Čikagos lituanistinėmis mokyklomis, perėjo į Pedagoginį lituanistikos institutą, kur jo pedagoginė patirtis buvo labai reikalinga.

Daugiau enciklopedinių žinių – kur gimė, kur augo, kuriose mokyklose kada mokėsi – čia neberašysiu. Kam įdomu, galės tai rasti Lietuvių enciklopedijoje. Verčiau paminėsiu kelis jo būdo bruožus bei gyvenimo įvykius, kurie jį pažinusiems sužadins daugiau prisiminimų, o tuos, kuriems Masilionis – tik pavardė vadovėlių viršeliuose, bent kiek supažindins su šiuo žymiu pedagogu.

Juozas Masilionis buvo žinomas kaip griežtas mokytojas, bet to griežtumo iš tikrųjų buvo tik tiek, kiek reikėjo drausmei palaikyti; o drausmės svarbą klasėje jis gerai suprato. Neklaužadas jis nubausdavo, bet netinkamam elgesiui pasikartojus, stengdavosi išsiaiškinti jo priežastį ir prasižengusį mokinį teigiamai paveikti. Kilus klausimui dėl pažymio, jį iš principo sprendavo mokinio naudai. O jei patenkinamą pažymį parašyti buvo neįmanoma, visada stengdavosi mokiniui duoti progą pasitaisyti.

Naujovių nesivaikydavo dėl mados, bet ir nevengdavo, kaip kai kurie kiti vyresnieji mokytojai. Jeigu daugiau negu vienas kitas mokinytams tinkamai neįsisavindavo

Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos (Cleveland, OH) 25-ojo Jubiliejaus šventėje - Priekyje: J. Masilionis, O. Mikulskienė, mokyklos vedėja V. Bučmiene. Antroje eilėje: A. Miškinienė, P. Masilionienė, J. Plačas.

dėstomos temos, jis ne mokinius kaltindavo pastangų stoka, o stengdavosi sugalvoti arba surasti sėkmingesnę būdą tai temai pristatyti.

Bemokytojaujant, man pačiai teko susidurti su tokiais vyresniaisiais mokytojais, kurie savo jaunesniais kolegomis nepasitikėdavo, kritikuodavo jų kiekvieną nukrypimą nuo įprastos tvarkos ar metodų; o jau neduok Dieve, jeigu tokio mokytojo buvęs mokinys išdrįsdavo su juo pasiginčyti... Toks mentalitetas buvo visiškai svetimas Juozui Masilioniui. Jis ne vieną jauną pedagoginio lituanistikos instituto absolventą pakvietė mokytojauti jo vadovaujamoje Čikagos aukštesniojoje lituanistikos mokykloje. Ir džiaugdavosi, kai jo buvusieji mokiniai tapdavo lituanistinių mokyklų mokytojais arba lietuvių visuomenės veikėjais. Jaunesnius mokytojus traktuodavo ne kaip žemesnio rango pavaldinius, o kaip lygiavertius kolegas. Man pačiai teko drauge su juo rašyti du literatūros vadovėlius. Viena rašėme dviese, kita – trise, su jaunu mokytoju, buvusiu jo mokiniu, Rimu Černium. Nors Juozas Masilionis šiam darbui buvo mus pats pakvietęs ir buvo vyriausias ne tik amžiumi, bet ir lituanistiniu išsilavinimu bei pedagogine patirtimi, jis nereikalavo – net nepageidavo – kad mes, jaunesnieji, rašytume pagal jo planą. Tardavomės draugiškai, kolegiškai. Vadovėlio pratarmėje jis rašė: "Kiekvienas mokytojas savaip prieina prie literatūros kūrinio: Todėl ir kelių autorių vadovėlyje tam tikro įvairumo lieka, nes to įvairumo nesistengta lyginti ar nuslopinti. Tikima, kad tas įvairumas išeis į naudą tiek dėstytojams, tiek mokiniams..." Net autorių pa-

vardes viršelyje surašė abėcėlės tvarka – savąja paskutine.

Juozui Masilioniui teko daug pergyventi. Atsidūręs sunkioje padėtyje, jis vadovaudavosi principu: "verčiau uždegti žvakutę, negu keikti patamsį". Kai po II-ojo pasaulinio karo Vokietijoje įsteigtų pabėgėlių stovyklų mokykloms reikėjo mokytojų, jis tuoj stojo į darbą, nors pradžioje nebuvo nei atlyginimo, nei tinkamų sąlygų. Kai ten, paskui ir Amerikos šeštadieninėse mokyklose, nebuvo tinkamų vadovėlių, jis juos parašė. Praėjus šimtmečio ketvirčiui, iškilo nauja problema: į Lituanistines mokyklas atėjo naujų mokytojų, kurie patys rašydavo su klaidomis. Masilionis nei tų mokytojų, nei juos pasamdžiusiųjų nepeikė, nesmerkė; bet ėmėsi konkrečių priemonių tai negerovei šalinti: į Mokytojų studijų savaitę įtraukė rašybos pamokas mokytojams, kurias jis pats pravedavo.

Savo mokinius jis tėviškai mylėjo. Kartą, rodydamas savo susuktą filmą, paminėjo "anūkėlius". Žinodama, kad vaikų jis neturėjo, iškart nesupratau. Pastebėjusi žodžiais neišreikštą klausimą, jo žmona tuoj paaiškino, kad jam "anūkėliai" – tai visi jo buvusių mokinių vaikai.

Jo mokiniai taip pat šį mėgo ir gerbė. Kartais tas gražus sugyvenimas su mokiniams jam pačiam sudarydavo malonių staigmenų. Štai, 1954 m. į Čikagą iš Baltimorės persikėlė jo buvusi mokinė Irena Lozaitytė su vyresniąja seseria. Per koncerto pertrauką pamačiusi savo buvusį mokytoją Masilionį, ji tuoj priėjo prie jo ir jį supažindino su seseria. Taip Juozas Masilionis susipažino su Prane Lozaityte. Susipažinę susidraugavo... įsimylėjo...

ir 1955 m. sausio mėnesį su mainė aukso žiedus. Sugyveno jie, kaip reta pora tesugyvena. Abu buvo veiklūs visuomenininkai, bet veikė ne lygiagrečiai, o drauge: kur vienas vadovavo, ten kitas

talkino; kur vienas dalyvavo, ten ir kitas buvo. Taip iki paskutinės Juozo gyvenimo dienos. Šeštadienį, gruodžio 16 d., abu nuvažiavo į Pedagoginį institutą. Po pamokų abu dalyvavo instituto surengtose Kūčiose. Juozas buvo šnekus, sąmojingas – kaip visada. Pakeliui į namus juodu dar sustojo parduotuvėje, nusipirko maisto. Grįžęs namo, jis sunėšė pirkinį, persirengė, atsisėdo pailsėti ir, širdžiai staiga sustojus, net atsisveikinti nespėjęs iškeliavo į Amžinuosius Namus.

Kol Lietuva dar tebebuvo sovietų okupuota, jis dažnai svajodavo apie grįžimą į laisvą tėvynę. Tačiau, laisvės rytui išaušus, nesiskubino grįžti – ne tiek dėl to, kad Lietuva nebe tokia, kokią paliko, kiek iš supratimo, kad čia, Amerikos lietuvių tarpe, jis reikalingesnis.

Nesakysiu jam paskutinio "sudiev" – tik iki pasimatymo Amžinojoje Tėvynėje, kur tikimės visi būti su Dievu.

Vida Bučmienė

Nauji Lietuvos spaudos leidiniai LAIKO BALSAS

Norime "Dirvos" skaitytojus supažindinti su neseniai Panevėžyje pasirodžiusiu leidiniu "Laiko balsas".

Pirmasis žurnalo "Laiko balsas" numeris pasirodė 2000 m. kovo 10 d. Žurnalą leidžia viešoji įstaiga "Laiko tėkmė", kurios tikslas nėra pelno siekimas. Pagrindinis tikslas – leidybinė bei auklėjamoji, konsultacinė ir švietėjiška veikla įvairaus amžiaus ir socialinės padėties visuomenės sluoksniuose. Naujos kartos žiniasklaidoje žurnalas – su originalia nuostata bei garsiais autoriais, paradoksalių minčių, estetiškos išvaizdos, aukštos poligrafijos kokybės – sulaukė itin palankaus įvertinimo. Išskirtinė "Laiko balso" skaitytojų auditorijos dalis – švietimo: įvairių profesijų subrendę, imlūs bei veiklūs žmonės, kurie neabejingi savo aplinkai bei gyvenimo perspektyvai. Tokios asmenybės daro įtaką didelei visuomenės daliai, o kartu lemia šalies vystymąsi.

Kadangi šie metai yra pirmieji leidybos metai, o žurnalas nėra komercinis, susiduriame su finansiniais sunkumais. Sulaukiame daug laiškų ir paklausimų ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienyje gyvenančių lietuvių, dėl 2001 metų prenumeratos. Deja, šiuo metu dar nesame užtikrinti, ar būsime finansiškai pajėgūs periodiškai išleisti

"Laiko balsą". Dalyvaujame valstybiniame radijo ir spaudos rėmimo fondo konkurse, kurio rezultatus sužinosime tik vasarį arba sausio pabaigoje. Esame išsiuntinėję ir daugiau prašymų Lietuvos verslininkams. Deja, šiandien dar negalėtume pasakyti, kad tvirtai stovime ant abiejų kojų. Ieškome pagrindinio rėmėjo leidiniui, kuris gali realiai prisidėti prie stabilios visuomenės, Lietuvos kūrimo. Žurnalo tikslai atitinka demokratinių šalių pilietinės visuomenės ugdymo pagrindinius principus. Žurnalas gali puikiai pasitarnauti atitinkamo fondo ar kitokio finansavimo donoro veiklos pristatymams. "Laiko balsas" platinamas didžiausiose užsienio šalių ambasadose. Per ganėtinai trumpą laiką sparčiai auganti mūsų skaitytojų auditorija leidžia manyti, kad 2001 metų rudenį leidinys bus pajėgus pats save išlaikyti.

Leidinio tvirtam gyvavimui užtikrinti reikalinga 25 tūkst. dolerių suma. Ši suma galėtų būti skaidoma dalimis. Redakcija atsiskaitytų pagal visus reikalavimus, pateikdama finansines ataskaitas. Jei pavyktų surasti ir vienkartinę mažesnę paramą, taip pat būtume be galo dėkingi. Mūsų adresas: *Savanorių a. 12, LT-5319 Panevėžys, telf. +370 5 433474, faksas +370 5 431152, el.paštas: laikobalsas@panevezys.com*

N. Simėnienė

BALTIMORĖS LIETUVIAI NETEKO LIAUDIES MENININKĖS

2000.10.29 Anapolio globos namuose po ilgos, sunkios, nepagydomos ligos atsiskyrė iš mūsų tarpo šioje apylinkėje labai gerai žinoma savo meniškais drožinėjimais Albina Gražulytė –Vaškienė. Palikę labai netekties sukrėstą vyrą Vytautą, dukteris Rūtą ir Virginiją ir sūnų Arūną su šeima. Taip pat Vytauto jau mirusių seserų Dulių ir Uleckų šeimas.

Lapkričio mėn. 2 dieną po šv. Mišių šv. Alfonso bažnyčioje buvo palaidota Loudon Park kapinėse. Mišių metu vargonais grojo ir giedojo jos anūakai, sūnaus Arūno ir Vidos dukterys ir sūnus. Lietuvių Namuose į laidotuvių pietus susirinko gražus būrys giminių, draugų ir pažįstamų. Su velione atsisveikino, jos gyvenimą apibendrino ir užuojautą pareiškė Jonas Kardokas, Vytas Dulys (angliškai) ir dukra Rūta.

Velionė Albina buvo gimusi prie šuvalių Kalvarijos, Naujienėlės kaime, Gražulių ūkyje turtingam dukterimis. Iš septynių dukterų jau yra likusi tik viena, gyvenanti Kaune. Pradžios ir vidurinius mokslus įsigijo Suvalių Kalvarijoje. Baigusi įstojo į meno mokyklą Kaune, kur ji susipažino su meno mokslų pagrindais ir buvo specialiai paruošta taip vadinamų smulkiųjų ūkio šakų instruktore. Žemės ūkio Rūmai sudarė programą supažindinti jaunas lietuvaites su įvairiais amatais: siuvimo, mezgimo bei kulinarijos. Tokių kursų mokytoja ir buvo velionė Albina Gražulytė. Šie kursai paprastai tęsdavosi apie tris mėnesius ir naudodavosi pradžios mokyklų patalpomis. Pasibaigus tiems trims mėnesiams mokytojos ar instruktorės buvo keliamos į kitą apylinkę vėl mokyti męgsti, siūti ir virti.

Taip į tokius kursus, su ruoštus Seinų-Lazdijų apskrities Verstaninų kaime ir buvo pasiųsta Albina Gražulytė, kur Pono Dievo jau anksčiau, lyg ir atsitiktinai, buvo atsiųstas mokytojauti Vytautas Vaškys. Kai reikėjo po tuo pačiu stogu dirbti tai reikėjo ir susipažinti ir kai jaunas berniukas susitinka jauną mergaitę ir abu yra mokytojai tai kalboms temų netrūko. Taip bebendraudant net ir kibirkštys pradėjo skraidyti nuo vieno prie kito ir tiems trims mėnesiams baigiantis ir gręsiant išsiskyrimui, juodu jau tiek vienas kitą pažino, kad sutarė nesiskirti. 1943.12.30 dieną klebono Čepulio Lazdijų parapijos šv. Onos bažnyčioje buvo surišti neišskiriamai.

Po šešių mėnesių atėjo 1944 metų vasara, tai didžiųjų apsisprendimų laikas. Tada jau Vytautas ir Albina Vaškiai nusprendžia važiuoti į Vytauto tėviškę Kupiškių kaime, Vokietijos pasieny, kur jau rado atvažiavusią pusbrolio Aniliausko šeimą. Artėjant frontui maždaug rugpjūčio mėnesio gale perėjo sieną ir apsistojo pas Rytprūsių ūkininkus vokiečius. Viena nelaimė dar ne nelaimė, tuojuo po apsistojimo karinė administracija paėmė Vytautą su pusbroliu Aniliausku apkasų kasti. Kurį laiką padirbėję juodu nuo apkasų pagėgo ir sugrįžę į tą pačią vietą jau Albinos nerado, ją išvežė Vytauto sesers vyras ponas Dulys, bet jie važiuodami į vakarus greit juos pasivijo. Tik apsistojus karinė valdžia ir vėl prisistatė ir Vytautą su pusbroliu vėl pristatė apkasų kasti. Bet ir vėl po kelių dienų ar savaitės pabėgo ir pasiviję Vytauto svainį sužinojo, kad Vytauto žmona Albina pagimdė dukrą ir yra palikta vienuolių seselių globai. Vytautas, dabar jau naujas tėvas nuskubėjo pas savo žmoną ir dukrą, kad jie kartu su kitais giminėmis galėtų trauktis tolyn į vakarus. Taip besitraukiančius netoli Ode-rio upės juos pasivijo rusai ir nukreipė į rytus grįžimui į Lietuvą. Taip nusiminę bevažiudami atgal jie sutiko vokiečių, kuris gerai orientavosi padėty ir jiems nurodė kaip pasiekti dar vokiečių kontroliuojamą vietovę. Taip jie paspruko nuo rusų ir išvengė Sibiro.

Besitraukiant vis tolyn į vakarus, pagal Baltijos jūros krantus, ir karas pasibaigė. Anglai surinktus benamus talpino į stovyklas ir taip jie pateko į Uchtėj nebuvo veltui, ten Albinai ir Vytautui Dievulis dar padovanojo sūnų ir kitą dukrą. Taip iš Lietuvos išvažiavusi jauna pora kelionėje pasikeitė į rimta 5 asmenų šeimą. Dar priminsiu, kad pirmoji dukra Rūta, gimusi bekeliaujant per Rytprūsius, atrodo įgavo keliavimo genus, nes ir užaugusi, vedusi mėgsta keliauti, nebūti per ilgai vienoje vietoje, lietuviai sakyti ji turi "karštus padus", nenustovi vietoje.

Baltimorėje gyvenęs Vytauto dėdė, tėvo brolis siūlė atsiųsti affidavitus. Tais pačiais metais JAV kongresas pravedė įstatymą leidžiantį įvažiuoti išvietintiems asmenims. Taip Dulių ir Uleckų šeimos 1949 metais pasinaudojo tuo įstatymu ir atvyko į Baltimorės miestą. Vaškių šeimą sutrukdė vaikų ligos, dėl kurių turėjo išvykimą po-

ra kartų atidėti ir tik 1949. 12. 16 dieną galų gale paliko Vokietiją ir gruodžio mėn. 31 dieną atsidūrė Baltimorėje atšvęsti 6 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Taip didžioji dalis Vaškių, Dulių ir Uleckų šeimų apsigyveno Baltimorėje ir čia pradėjo atskirus gyvenimus po maždaug 5 metų kartu bastymosi po Europos žemyną. Čia pirmiausiai atsiskyrė Vytauto Vaškio tėvai: motina mirė 1963 metais, o tėvas – 1973. Abu palaidoti *Holly Redeemer* kapinėse.

Pradžią gyvenimo Baltimorėje buvo sunki, be vietinės kalbos mokėjimo, turėjo imtis fizinio pigiai apmokamo darbo. Vytautas pradėjo Amerikos karjerą darbu prie matrasų, kur ir daugiau lietuvių žengė pirmuosius žingsnius Dėdės Samo žemėje. Velionė Albina dirbo prie moteriškų skrybėlių, kur iškentėjo porą metų. Vyras po metų perėjo dirbti pas *Venitian Blind Co.* ir ten pasiliko iki išėjimo į užtarnautą poilsį. Albina po tų poros metų pasiliko namuose auklėti savo prieauglį.

Maždaug po 15 metų miesto triukšmas, oras ir bendrai sunkiai pakeliama aplinka pastūmėjo Vaškių ir kitų giminių šeimas ieškoti sau ir augantiems vaikams geresnės vietos, kur po sunkių dienos darbų galėtų ramiai gamtoje pailsėti, pakvėpuoti grynu oru. Taip jie surado parduodamos žemės sklypus *Crownsville* apylinkėje. Neturėdami reikalingo kapitalo jie sutarė vieni kitiems padėdami vykdyti statybas patys savo rankomis. Dirbo savaitgaliais ir truko maždaug 5 metus kada į dar ne visai užbaigtus namus galėjo persikelti nuolatiniam apsigyvenimui.

Dar negalima užmiršti vienos nelaimės ištikusios velionę besisvečiuojant Bostone pas gimines, kur ji, nežinodama kambarių išdėstymo, nuvirto laiptais į rūšį ir susilaužė abi kojas, kurios buvo įstatytos į gipsą trejetui mėnesių. Per tą laiką ji galėjo tik gulėti arba sėdėti. Tokioj padėty būdama pradėjo domėtis ir praktikuotis medžio piauštymu, kurį taip gerai išvystė, kad jos drožinėty brangenybių (juvelry) dėžučių, dekoratyvinių lėkščių bei kryželių galima rasti beveik kiekvienoj Baltimorės lietuvių šeimoj. Taip pat jų daug atsidūrė ir Vašingtone, Philadelphijoje ir net New Yorke ir kitur. Svarbiausia kad ji ne tik drožinėjo, bet ir kūrė planus prietaikydama prie apdirbamojo medžio dydžio ir formos. Tuo jos naujai atrastu menu susidomėjo ir jos vyras ir jie abu ilgus metus bendradarbiavo: ji vykdė smulkesnius, tikslesnius darbus, o vyras paruošdavo medžiagą jai ir dirbdavo didesnius net iki 10 pėdų aukščio kryžius, dekoruodavo knygoms ir skulptūroms lentynas ir pan.

Kaip Baltimorės lietuvių dauguma prisimename lietuvių muziejaus atidarymas įvyko 1978 metais vasario 16 nepriklausomybės minėjimo dieną. Čia buvo pradėti ruošti įvairūs liaudies meno kursai: šiaudinukų gamybos kalėdų eglutėms puošti, odos apdirbimo, kiaušinių dekoravimo ir įvairūs medžio apdirbimo kaip kryžiai, koplytstulpiai,

lėkštės, brangenyboms dėžutės, inkrustacija ir trikampinis piaustymas (chip carving). Tuose kursuose aktyviai dalyvavo ir velionė Albina su savo darbu ir patarimais. Iš kursų lankytojų pagamintų kryžių ir koplytstulpių yra padaryta Kryžių Kalno imitacija, įruoštas Lietuvos ūkininko dukters kambarys su verpimo rateliu, staklėmis ir Albinos su Vytautu padarytos ir išdekoruotos kraičio skrynios ir merginos lovos. Bent kuriam muziejaus kambari būtų visur rastum Albinos rankom išpiaustytų liaudies meno kurinių. Mums visiems vėliau prisidėjusiems ji buvo įkvėpimas, patarėjas planų braižytojas ir kritikas. Nors aktyvus gyvenimas muziejuje kaip ir aprimo, bet Albinos dvasia pasiliks ilgiems metams. Maždaug prieš 10 metų prasidėjusi liga atitraukė ją nuo jos taip mylimo darbo. Per daug metų buvo vyro Vytauto globojama namuose ir tik paskutinius pusantrų metų, ir vyro Vytauto globojama namuose ir tik paskutinius pusantrų metų, ir vyro sveikatai sušlubavus, buvo perkelta į globos namus, kur kiekvieną dieną buvo vyro lankoma ir galima sakyti globojama atsiskyrė su šiuo pasauliu. Noriu palinkėti jai ramybės ir laimės Dievo buvinyje, o čia pasilikusiems pasiryžimo tęsti savo gyvenimus pagal velionės įkvėptas gaires. Amžiną atilsį suteik jai Viešpatie!

Jonas Kardokas

ALT ir JAV LB atstovų susitikimas

ALT-os ir JAV LB Krašto valdybos atstovai po susitikimo Lemonte. Sėdi iš k. į d.: A. Sakalaitė, M. Marcinkienė, A. Gečys, JAV LB KV-os pirm., S. Kuprys, ALT-os pirm., P. Jurkus ir S. Daulienė. Stovi: J. Polikaitis, P. Buchas, J. Krutilis, S. Dubauskas, P. Motušis, dr. R. Kriaučiūnas, J. Gaižutis ir J. Ardys. (nuotr. T. Gečienės)

Jaunimo puslapis

Virtualus KAIMAS

Virtualus Lietuvos Kaimas

„Virtualus kaimas“ - interaktyvus multimedijos kurinys, sukurtas Vytauto Didžiojo universiteto multimedijos laboratorijoje. Šis menamos tikrovės mokomasis žaidimas buvo sukurtas konsultuojantis su įvairių sričių specialistais - virtualaus kaimo projekto vedėjas Egidijus Vaškevičius, pagrindinį programavimo darbą atliko Paulius Plukas, Marius Ausiejus ir Emanuelis Ryklys, muziką žaidimui suteikė Giedrius Kuprevičius, daug naudingos istorinės informacijos liaudies muziejaus direktorius, bei kiti. Tai pirmasis trimatis lietuviškas žaidimas.

Šis virtualus kaimas buvo demonstruotas Hanoveryje Expo 2000 parodoje Lietuvos paviljone, vėliau dalyvavo pirmam InfoBalt multimedia lygos konkurse, kur laimėjo geriausią multimedia titulą.

Taip pat buvo demonstruojamas InfoBalt 2000 parodoje.

Man pavyko pasikalbėti apie šį projektą su vienu iš virtualaus kaimo kurėju Pauliu Pluku.

K. Virtualus kaimas kas tai per sumanymas?

P.P. Virtualaus kaimo esmė yra būti mūsų senelių kaimė. Jeigu jūs neturite galimybės nuvažiuoti į Rumšiškės, tai šiame virtualiame kaimė jums suteikiama galimybė pajusti autentišką kaimo būtį.

Į virtualią realybę yra perkeltos tikros sodybos esančios Rumšiškių liaudies muziejuje. Sodybos atkurtos naudojant liaudies muziejaus žemėlapius, daug kartų buvo važiuota į patį muziejų, fotografuoti jo namai, stogai, langai, durys ir aplinka.

K. Kokia yra virtualaus

kaimo paskirtis?

P.P. Tai savotiškas žaidimas susidedantis iš trijų lygių.

Pirmas lygis yra rytas. Čia jums reikia susirasti valtelę, paplaukioti su ja, bei sužvejoti vieną kitą žuvytę. Žuvis kimba ne bet kur, reikia rasti pora žuvingų vietų. Jas galima atpažinti pagal vandenį augančius meldus.

Antras lygis - diena. Dieną jums reikia atlikti kai kuriuos kasdieninius kaimo darbus, tai yra pakapotį malkas, pasemti vandens iš šulinio, sugauti vištas išsilakščiusias po sodybas, vienoj sodyboj pasiimti klumpes iš kurpiaus. Trečiame lygyje - vakare jums nereikia atlikti jokių darbų, tai atsipalaidavimo metas, kur jūs galite išgerti alaus, pašokti grojant smagiai liaudiškai muzikai. Galiausiai, kai jau norisi miego reikia surasti raktą

nuo gryčios ir jį suradus išsiaiškinti kurias duris rakinama, o tada jau užėjus į vidų galima ir pamiegoti.

Tarp šių žaidimo lygių yra įdėti video intarpai, kuriuose yra nufilmuotas tikras Lietuvos kaimas su aktorais. Tai labiau padeda susieti tikrąjį pasaulį su virtualiu.

K. Kokiu principu šis žaidimas veikia?

P.P. Viskas vyksta trimatėje erdvėje, yra pilnas interaktyvumas - galima vaikščioti ir dairytis į visas puses ir netgi paveikti kai kuriuos trimatėje erdvėje esančius objektus. Vaikščiojant po kaimą galima klausytis įvairių aplinkos garsų, kaip paukščių čiulbėjimo, karvių mūkimo ir netgi išgirsti liaudiškos muzikos. Pats virtualus kaimas nėra statiškas, jame gyvena žmonės, kurie yra užsiėmę savo rūpesčiais, prie

tvarto ganosi kiaulės, po kiemus laksto vištos, viename kieme jums net iš paskos sekioja šuniukas.

K. Su kokių priemonių pagalba galima šį virtualų kaimą pamatyti?

P.P. Jam pamatyti tereikia turėti Internet Explorer narzyklę ir priedą narzyklei. Pats kompiuteris su kuriuo žiurėsite turi būti pakankamai galingas, taip pat būtinas vaizdo spartintuvas.

K. Kur būtų galima daugiau sužinoti informacijos apie jūsų šį projektą?

P.P. Internetė nuėjus adresu www.vdu.lt/multimedia/kaimas jūs galėsite pažiūrėti nuotraukas iš žaidimo, bei daugiau paskaityti apie mūsų virtualų kaimą.

Gediminas Markauskas

JAV LB KV ŽVILGSNYJE (tęsinys)

Lietuvių Fondo ir JAV LB Krašto valdybos pareigūnai po pasitarimo Lemonte. Iš k. į d. JAV LB Krašto valdybos pirm. A. Gečys, LF-o Tarybos pirm. A. Ostis, LF-o Tarybos narys K. Ječius, JAV LB KV-os vicepirm. finansams J. Ardys ir JAV LB KV-os Vykdomasis vicepirm. dr. R. Kriaučiūnas.

(nuotr. T. Gečienės)

(atkelta iš 4 p.)

lituanistinės mokyklos tėvų komitetui, darbuojamasi "Drauge"), D. Badarienė siejosi naujai iš Lietuvos atvykstančiųjų dalia, supranta svarbą jiems patarti ir padėti sprendžiant buitines, teises, svetimos kalbos, sveikatos, mokslo tšos bei kitas problemas. Krašto valdybos prašoma, ji savo žurnalistinį pasiruošimą ir gyvenimo patirtį sutiko skirti redagavimui skilties, kurioje liečiami klausimai naujai atvykusių buitį stengtųsi palengvinti. "Draugo" vyriausiai redaktorei Danutei Bindokienei pritarus, jau spėjo pasirodyti skiltis vardu "Žinotina". Pirmieji žingsniai daro teigiamą įspūdį.

Nebe pirmą kartą JAV-ių LB-nė stengiasi naujai atvy-

kusiems padėti. JAV LB Socialinių reikalų taryba jau eilę metų įvairiais būdais jiems talkina. Talkina ir JAV LB Švietimo taryba, kurios žinioje veikiančios lituanistinės mokyklos nemaža dalimi yra jungtini su vietovės lietuvių parapijomis bei organizacijomis. Naujos Krašto valdybos planuose yra paruošimas leidinio, kurame naujas atvykėlių rastų pagrindines žinias būtiniausiai klausimai. Norima, kad naujai atvykusieji pajustų lietuviškosios bendruomenės teikiamą užuovėją, skatinančią juos glaustis prie išeivijos lietuvių parapijų ir organizacijų. Solidarume ir vienybėje - stirybė!

JAV LB Informacija
Teresė Gečienė

KAI MUS ŠAUDĖ...

(Buvusio tremtinio ir politinio kalinio prisiminimai)

(Tęsinys. Pradžią – 46 nr.)

Vieną rytą, dalijant duonytę prižiūrėtojai pareiškiau, kad maisto neimsiu, tol kol nebus įvykdyti teisėti mano reikalavimai. Atidaręs duris prižiūrėtojas duoną ir vandens paliko ant spintelės. Pasiptinęs vandenėliu duonos neliečiau ir kameros draugams paaiškinau, kad skelbiu bado streiką. Perspėjau, kad mano maisto niekas neliestų. Kadangi neliečiau maisto ir per pietus ir per vakarienę, tai atėjo kalėjimo viršininko pavaduotojas. Jam pasiūliau perskaityti instrukciją, kurioje parašyta, kad kalinys turi teisę savais pinigais naudotis kalėjimo "larioku" (kiosku). Čekistas man aiškino, kad tokia privilegija taikoma tik nuoširdžiai prisipažinusiam ir atgailaujančiam kaliniui. Pasak jo mūsų nacionalinė banda nusiteikusi prieš sovietų sąjungą. Pagasdinęs karceriu ir prievartinį maitinimą čekistas išsinešdino. Gal dėl to, kad byla mūsų ėjo į pabaigą ir kad teismą pasiekčiau savom kojom čekistai kapitulavo. Po keturių bado dienų atėjęs prižiūrėtojas pasiteiravo, ką man nupirkti. Pareikalavau 12 kepalukų duonos. Prižiūrėtojas buvo sumanus, "pažiūrėk", sako kiek čia drėgmės, po dienos duona supelys, ką tada darysi? Nusileidau iki aštuonių. Prižiūrėtojas įtikinėjo, kad ir tiek per daug. Paskutinis mano žodis, jeigu neatneš šešių kepalukų badausiu, kol numirsiu. Atnešė, tačiau kadangi ilgiau buvau badavęs vengiau iškarto daugiau valgyti.

Į tardymus daugiau manęs nekviatė, kvietė daugiau naujokus, kurių vien tik mano kameroje buvo daug ir įvairiausių tautybių. Visi jie buvę karo belaisviai. Mums leido susipažinti su visos grupės tardymų protokolais. Per aštuonis mėnesius susikaupė keliolika tomų. Lapkričio mėnesį buvau iškviestas Tiūmenės srities MGB valdybos viršininko pulkininko Salavjovo. Dalyvaujant Uralovui Fialkovskiui ir Bikovui. Salavjovas pranešė, kad greitai prasidės teismas. Teis Vakarų Sibiro karinis tribunolas. Paklausiau, kodėl būsiu teisiamas karinio teismo, jei nesu net tarnavęs kariuomenėje. Salavjovas paaiškino, kad mūsų organizacija ruošė ginkluotą pasipriešinimą prieš Sovietų Sąjungą. Pasakiau, kad tai netiesa, nes šito nebuvo net mūsų įstatuose parašyta. Senas čekistas "tėviškai" patarė, nesispyrio-

ti, nes nuoširdus prisipažinimas palengvins mūsų kaltę, į ką teismas atsižvelgs ir paskirs mažesnę bausmę.

1951 lapkričio 18 d. Tiūmenės MGB pastatų komplekse erdvioje salėje prasidėjo lietuvių tremtinių "priešaiška" ištremimo draugijos narių teismas. Scenoje, prie raudonu audeklu užtiesto stalo susėdo Vakarų Sibiro karinio tribunolo nariai aukšto rango karininkai. Salėje, automatais ginkluotų kareivių apsuptyje susodino 12 teisiamųjų. Penki Baikalo raj. (dabar Jarkovo raj.) K. Jankauskas, A. Volungevičius, L. Sidaras, V. Čaplikas ir V. Kaziulionis ir septyni iš Jurginsko raj. A. Kybartas, P. Goberis, Vosylius, J. Stirna, E. Vaišnoras, Ragelis, Mačiulis. Jurginskio septyniukės anksčiau mes nepažinojome, teisme susitikome pirmą kartą. Abi grupės, čekistai suplakė į vieną, kad būtų efektingesnis teismas. Iškankinti bado, nualinti nuo tardymo ir nemigos panašėjome į šmėklas, prieblandoje neiškarto atpažinoje vienas kitą, su kuriais trejus metus petys petin stengėmės įveikti bendrus sunkumus, skriaudas ir pažeminimus.

Už mūsų pečių šurmuliavo publika, per šimtą įvairaus rango čekistų.

Apklausoje formalumuose, iškilo pilietybės problema, mes pasisakėme esą Lietuvos piliečiais. Teismo pirmininkas paaiškino, kad tokios valstybės nėra Europos žemėlapyje nuo 1940 metų. Mums nesutikus su SSSR pilietyste, sekretoriui liepė parašyti - be pilietybės. Teismo procesas priminė tragikomišką spektaklį. Teisėjai ir publika nuobodžiavo iš anksto žinodami pabaigą. Po ilgos kalbos prokuroras įvertino kiekvieną teisiamąjį. Kaziulionis Jankauskui kaip draugijos įkūrėjui pasiūlė aukščiausią bausmę - sušaudymą. Antaną Kybartą draugijos įkūrimo iniciatorių kitam rajone - sušaudyti. Aktyviausius draugijos narius Vytautą Kaziulionį ir Antaną Volungevičių - sušaudyti. Paskutinį žodį teisiamiesiems ir nuosprendžio paskelbimą - paliko rytdienai.

Gražintas į kamerą pajutau neapsakomą karštį visam kūne. Palubėje prie langelio į gatvę vietoj grotų buvo pritvirtintas metalinis skydas prigrežtas nedidelių skylučių. Man atrodė, kad pro skylutes trykšta ugnies spinduliai, kurie tartum adatos skrodė mano akis. O gal atvirkščiai, iš akių veržėsi lazariniai akinašios šviesos spygliai pro metalinį skydą į laisvę. Tikrumoje žukšta temperatūra degino visą kūną, atrodė lieps-

nojo visa kamera.

Ilgai tęsėsi košmariška naktis. Tik paryčiui sumažėjus temperatūrai visą kūną pradėjo krėsti drebulys. Po varganų pusryčių 12 vyrų surakintomis rankomis ir vėl išrykiavo prieš įmitusią nuo lėbavimo, išpurtusiais raudonais veidais čekistų govėdą. Teismo pirmininkui suteikus paskutinį žodį, nei vienas neprisipažino kalte. Pasak K. Jankausko mūsų draugija nepažeidė demokratijos nei sovietinės konstitucijos įstatymų, kur yra suteikiamos piliečiams spaudos ir kitokios teisės.

Teismo sprendimas buvo tolygus vakarykščiame prokuroro pasiūlymui. K. Jankauską, A. Kybartą, A. Volungevičių ir V. Kaziulionį, sušaudyti, visiems kitiems pasiūlė po 25 metus ypatingo režimo lagerį, turto konfiskacija, 5 m be teisių ir 5 m tremties. K. Jankauskui pasiūlė pasirašyti iš anksto parengtą malonės prašymą, kurį pasirašyti jis atsisakė. Nepasirašėme ir kiti. Iš 12-kos kažkas parašė kasacinį skundą. Bylą nagrinėjo karinių tribunolų vyriausioji kolegija, kuri A. Volungevičiui ir V. Kaziulionii pakeitė Vakarų Sibiro karinio tribunolo sprendimą. Vietoj sušaudymo gavome po 25 griežto režimo lagerio, konfiskaciją turto, 5 metus be teisių ir 5 m tremties. K. Jankauską ir A. Kybartą 1952 m. vasario 26 d. sušaudė, apie tai parašyta reabilitacinėse pažymose. Visus kitus išbarstė atskaitoms į Taimyro pussesalį ypatingo režimo Narilsko penktą lagerį. Po Stalino mirties 1953 m. gegužės 28 d. mūsų lageryje prasidėjo kalinių sukilimas, prie mūsų prisijungė dar šeši politinių kalinių lageriai, iš viso apie 30.000 kalinių. Per sukilimą iššaudė kelis šimtus kalinių. Po sukilimo čekistai atrinko apie 900 aktyviausių sukilėlių, kurie buvo pasmerkti sunaikinimui. Apie tai rašoma Kraskojarsko krašto archyve atrastuose dokumentuose. Tarp 9 šimtų kalinių pakliuvo 89 lietuviai, jų tarpe ir aš su A. Volungevičiumi. Įvykiai Kremliuje, L. Berijos areštas nulėmė mūsų likimą. Nepasikandino mūsų Janisėjaus upėje nei Medžiotų jūroje, iš Taimyro pragaro nugabeno į šėtono karaliją. Magadano aukso kasyklas. Nuo kitų lagerių buvome izoliuoti kad neužkrėstume kitų kalinių nepaklusnumo liga. Vietą parinko gana "nepriekaištingą". Daug ką pasako vien pavadinimas "Cholodnaja" (šaltoji, taip vadinosi lageris) kuris tartum karštas įsirėžęs kalnų tarpeklyje kuriame gyvenome, gyvi palaidoti, tačiau lai-

svi, tvirti ir nepaklusnūs savo dasioje. Čekistams teko pasirinkti, arba mus sušaudyti arba bent dalinai susitaikyti su mūsų reikalavimais, kurie neišėjo iš jų "humaniškesnių" įstatymų ribų. Ant spygliuotų vielų tvorų nelaipiojome, iki ugnies zonos tinkama atstumą išlaikėme o savom žemės lopinėlyje tvarkėmės neprikaištingai. Už vidaus tvarką buvo atsakingas nuo visų naujų išrinktas atstovų komitetas. Zonoje veikė parašyti, tačiau teisingi pačių kalinių ir gyvenimo padiktuoti įstatymai. Kadangi buvome visi politiniai kaliniai, priverstinio darbo nepripažinoje. Tačiau norinčių dirbti atsirado, kadangi pradėjo už darbą šiek tiek primokėti. Lageryje kartu su serbūviais buvo apie 1200 kalinių. Daugiau nei trys šimtai dirbti atsisakėme, nenorėjome bolševikams kaupti aukso atsargų. Cholodnoje teko išgyventi beveik dvejus metus, per tą laiką dirbau tik 4 dienas, 1955 m. pradžioje čekistams nusibodo mūsų savivaliavimai todėl jie iš Maskvos išsi-reikalavo įgaliojimą mus išsklaidyti po kitus lagerius. Vienus išvežiojo į kalimos politinių kalinių lagerius, kurių buvo kelios dešimtys, kitus išvežė atgal, per Okotsko (Medžiotų) jūrą į Sibirą. Aš, vėlgi su H. Volungevičiumi pakliuvome į Irkutsko sritį, į liūdnai pagarsėjusį Taišeto trasą. Tai 7 šimtų km. geležinkelio atšaką nuo Centrinės Sibiro magistralės, iki Lenos upės. Pokario metais,

tiesiant šią geležinkelio atšaką iš bado ir nepakeičiamo sunkaus vergiško darbo čia žuvo apie milijonas jaunų vyrų, didelė dalis japonų karo belaisvių.

Po sukilimo Narilске, sukilimai plėtėsi visoje sovietų imperijoje: Karagandoje, Vorkutoje ir kitose vietose, kurie iš pamatų sudrebino visą gulago salyną. Milijonai kalinių, pagaliau ir pasaulio tautų reakcija priverstė Kremliaus stabus šiek tiek pristabdyti represinę bolševikų mašiną.

1956 m. iš Maskvos, po visą gulagą paplito komisijos, kalinimo vietose peržiūrėti politinių bylas. Komisijos turėjo didelius įgaliojimus ir teises, paleisti į laisvę arba sumažinti bausmes.

Mano žiniomis mūsų draugijos nariai buvo paleisti į laisvę. Tik man vienam buvo sumažinta bausmė iki 10-ties metų, todėl dar kelis metus teko vargti. Į tėvynę grįžau po 14 metų tremties, kalemų ir lagerių. Du broliai žuvo miške, tėvai mirė tremtyje (palaikus parvežiau 1990 m.)

1992 m. visus draugijos narius reabilitavo, pripažino nekaltai nuteistus, Tiūmenės srities prokuratūra.

Gyvenimas prabėgo neveltui. Nepabūgom šaudomi, tvirtai ėjome erškėčiuotu keliu į Kovo 11-tąją Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės dieną.

Vytautas Kaziulionis

Kalėdinis kaktusas

(nuotr. G. Juškėno)

Skaitytojų Laiškai

**ARGI TIK TIEK
TEMATYTA???**
(Reakcija į "Kelionė",
49 nr., gruodžio 26d. ir 1
nr. sausio 9d.)

Jeigu nebijočiau papiktikti "Jaunimo puslapio" redakcijos, norėčiau paklausti, kurį ir kokią jaunimą atstovauja p. Dainius Za lensas. Tiesioginiame interviu "Kelionė", jaunys tės neatpažinau nei turinyje, nei stiliuje. Prie šingai, piršosi visai kita mintis. Nebent ... Bet kadangi nepažįstu autoriaus, nesijaučiu, kad tai būtų asmeniškumas.

Kaip tautietė, tačiau, esu paliesta, nes viename krašte yra mano šaknys ir širdis, kitame dėkingumas už plačias galimybes, už ilgesniam ar trumpesniam laikui vienaip ar kitaip pasirinktus namus.

Paliesta esu, nes jeigu aktualia ir pasikeistina informacija reikėtų laikyti minimą interviu, net lankymuisi nepasirinkčiau nė vieno minėto krašto. Ar tai nėra bausis nedėkingumas, skrauda, net ginetiesa, pristatyti viską neigiamoje šviesoje?

Bėdų, nelaimių ir vargo, iniciatyvos stokos ir gavimui ištiesių rankų pakankamai rasi visur. Bet kuo pateisintina pristatytas Lietuvos ir JAV gyvenimo standartų lyginimas? Tuo labiau, kad ramia sąžine kalbama apie 1500-2000 USD "eilinę" amerikietišką pensiją ir išdaužytais langais, be ratų rūdijančius sovietų gamybos automobilius "Žiguli" ar "Moskvič" Lietuvos kaimuose.

Kiek metų augo Amerika karų nepaliesta - ryžtinga iniciatyva, kūrybingumu ir darbu, darbu, darbu - iki dabartinio lygio? Ar tų pastangų rezultatais nesinaudojame mes? Ir ne mes vieni?!

Vos dešimtmetis praėjo be tiesioginės okupanto rankos - o kokią pažangą šalia esančio vargo Lietuvoje! Ar galima praeiti pro tai nepastebėjus?!

Perskaite tuos du puslapius, kokią vaizdą susidarys apie Lietuvą jos nematė? Ar tikrai kils kam noras nebesėdėti "amerikėj" ieškant "serviso", kurio Amerikoje nerasi? Vargu ar galės mūsų tautiečiai būti išdidūs tokiu pristatymu. Gal jau būtų laikas, kad pakelta galva galėtume stovėti vieni šalia kitų.

Tik neaišku kuriam, autoriui ar redaktoriui derėtų prisiminti, kad žodis paukščiu išskridęs ne visada juo grįžta... Tuo labiau, kad pėdsakai juodu ant balto palieka.

**Atsiliepiamas į Vytauto
Šeštoko straipsnį
"Dirvos fondas"**
(47 nr., gruodžio 12 d.)

Baigėsi XX amžius. Džiugu Jums, laimingai pradedantiems XXI amžių. Pr užė, pralingavo daug žiemų ir vasarų, šalčių ir karščių. Ne vien pagal kalendoriaus lapelius, bet mūsų gyvenime: kultūrinėje veikloje, politikos laktose, lietuviškuose namuose, slėptuvėse, okupacijose ir pergalės giesmėse.

Jūs skaitydami džiaugėsi, plojo per petį. Ranka glėbė ranką, braukė dulkiną ašarų miško gilumoje, pajūrio smiltynuose. Laimingieji išliko, prisimena ir gali tai aprašyti.

Jei lietuvių tauta bus stipri, sulauksite sekančių 85 metų, bet manęs ir daugelio mūsų jau nebebus.

Gerb. "Dirvos" red. dr. J. Jasaičiui ir visiems "Dirvos" talkininkams linkiu geriausių Šv. Kalėdų, laimingų 2001 metų, geros sveikatos ir ištvermės. Linkiu, kad padaugėtų prenumeratorių. O tam reikėtų sukurti talkininkų komitetus visose lietuvių bendruomenėse, esančiose Amerikos žemyne. Taip pat draugiškos organizacijos galėtų Jums patalkininkauti. Tad pirmyn - link pirmo milijono dolerių "Dirvos" fondui!

"Dirvos" fondui auokuju 10 dolerių grynais. Kas daugiau?!

Pagarbiai, su geriausiais linkėjimais

Algirdas Gustaitis
Los Angeles, California
2000 metų baigėje

LIETUVOS KARIUOMENĖS KARIŲ, NUKENTĖJUSIŲ NUO SOVIETINIO IR NACISTINIO GENOCIDO, ARTIMŲJŲ SAJUNGOS VISUOTINIO SUSIRINKIMO KREIPIMASIS Į JAV IR KITOSE UŽSIENIO VALSTYBĖSE GYVENANČIUS 1918-1953 METŲ LIETUVOS KARIUOMENĖS KARIUS IR JŲ ARTIMUOSIUS

Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjungos (LKK-AS) iniciatyva suburtas autorių kolektyvas rengia enciklopediją "Lietuvos kariuomenės karininkai: 1918-1953". Autorių kolektyve, gretà LKKAS narių, dirba Lietuvos Nacionalinio muziejaus darbuotojai, Lietuvos atsargos karininkų sąjungos ir Nepriklausomų rašytojų sąjungos nariai.

Šios enciklopedijos pirmajame tome bus pateikta Lietuvos kariuomenės 1918-1953 metų karininkijos istorija ir visų Lietuvos kariuome-

JAV prezidento inauguracija stebės Lietuvos ambasadorius

Washington-Vilnius, sausio 11 d. (BNS). Jungtinių Amerikos Valstijų 43-ojo prezidento George W. Bush inauguracijos ceremonijoje kitą savaitę Lietuvai atstovaus ambasadorius Washington Stasys Sakalauskas. Kaip BNS pranešė Amerikos Centras Vilniuje, į sausio 20 dieną Washington vyksiančias JAV prezidento inauguracijos iškilmes, kaip įprasta, kviečiami užsienio valstybių diplomatiniai atstovų vadovai. G. Bush inauguracija tradiciškai įvyks Kapitolijaus kalvoje, prie JAV Kongreso rūmų. Po prezidento prisiekdinimo ir kalbos įvyks inauguracijos paradas. Naujasis prezidentas automobiliu su didele palyda lėtai judės Pensilvanijos aveniu nuo Kongreso rūmų prie prezidento rezidencijos Baltųjų rūmų. Prezidentą sveikins šimtai tūkstančių abiejose gatvės pusėse susirinkusių amerikiečių. Sausio 20sios vakarą keliose Washington vietose įvyks iškilmingi pobūviai, kuriuose apsilankys naujasis JAV prezidentas. Nors JAV prezidento rinkimai įvyko lapkričio pradžioje, respublikonas G. Bush iškovojo pergalę prieš Demokratų partijos kandidatą Al Gore tik po daugiau kaip mėnesį trukusio balsų perskaičiavimo maratono ir teismo aiškinimosi.

Vilniaus policijos komisariatui vadovaus moteris Vilnius, sausio 11 d. (BNS). Vilniaus 3-ajam policijos komisariatui vadovauti paskirta Liucija Borusevičienė. Tai yra pirmoji moteris Lietuvoje, paskirta vyresniąja komisare. Plungės komisariatui taip pat vadovauja moteris, tačiau ji užima žemesnes - komisarės - pareigas. L. Borusevičienė 3-ajam komisariatui vadovauja nuo ketvirtadienio.

1958 metais gimusi L. Borusevičienė nuo 1979 metų dirba vidaus reikalų sistemoje. Pastaruoju metu ji dirbo Vilniaus policijos komisariato Migracijos tarnybos viršininke.

Žinią apie L. Borusevičienės paskyrimą sveikino Moterų ir vyrų lygių galimybių kontrolierė Aušrinė Burneikienė. A. Burneikienė pažymėjo, jog tai pirmoji moteris, Vilniuje vadovaujanti policijos komisariatui. L. Borusevičienė 3-ajame policijos komisariate pakeitė Henriką Surovičių, kuris nuo ketvirtadienio paskirtas Vilniaus 1-ojo policijos komisariato vyresniuoju komisaru. 1956 metais gimęs H. Surovičius vidaus reikalų sistemoje dirba nuo 1977 metų. H. Surovičius yra dirbęs kriminalinėje policijoje, prevencijos tarnyboje, apylinkės inspektoriumi

POLITIKA

Pusės milijono litų skolą už Seimo rinkimų kampanijos išlaidas konservatoriai pri-

valės sugrąžinti gerokai anksčiau, nei tikisi kai kurie į parlamentą patekę šios partijos nariai. Reklamos bendrovės "Alora", kuriai Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) už rinkimų kampaniją liko skolinga nemažą pinigų sumą, vadovas Eimuntas Akronas "Lietuvos rytui" vakar teigė, kad įmonė negali ilgai laukti šių pinigų ar užsiimti labdara. Bendrovės direktorius tvirtino, jog su konservatorių vadovybe nebuvo tartasi, kad partija skolas galės grąžinti per metus. Tuo tarpu Tėvynės sąjungos atsakingasis sekretorius parlamentaras Jurgis Razma teigė, jog būtent per tokį laikotarpį konservatoriai pajėgs grąžinti skolą. LR

Parlamentarai savo elgesiu parūpina vis daugiau darbo Seimo Etikos ir procedūrų komisijai. Vakar liberalės Dalios Teišerskytės vadovaujamai komisijai teko svarstyti socialliberalo Kęstučio Skamarako bei jaunalietuvio Stanislovo Buškevičiaus elgesį, taip pat galimus pažeidimus primant įstatymus. LR, LŽ, R

Kadenciją baigęs Prezidentas 68 metų Algirdas Brazauskas vakar patvirtino, jog sutiks kandidatuoti į suvienytos Lietuvos socialdemokratų partijos vadovo postą. LDDP ir Socialdemokratų partija ketina susivienyti sausio 27 d. rengiamame bendrame abiejų partijų suvažiavime. LR

Vyriausybė Seimui pateikė Valstybės tarnybos įstatymo pataisas, leisiančias lengviau atleisti blogai dirbančius valdininkus. Praktika rodo, kad valdininkų atleidimo tvarka yra keistina. Per praėjusius metus dėl aplaidumo ir piktnaudžiavimo, blogo pareigų vykdymo iš ministerijų ir Vyriausybės kanceliarijos nebuvo atleistas nė vienas valdininkas, rašo šios dienos Lietuvos dienraščiai. Vienintelės "Lietuvos žinios" teigia, jog dėl drausminių nuobaudų buvo atleisti 75 Krašto apsaugos sistemos pareigūnai.

Sutrupinimai:
KD - "Kauno diena",
LA - "Lietuvos aidas",
LR - "Lietuvos rytas",
LŽ - "Lietuvos žinios",
R - "Respublika",
VŽ - "Verslo žinios".

(ELTA, BNS ir kitas žinias siunčia Lietuvių Grįžimo į Tėvynę Informacijos Centras)

Laikina Proga Kai Kuriems Nelegaliai Gyvenantiems JAV-se Susitvarkyti Dokumentus

JAV Prezidentas Bill Clinton 2000m. gruodžio mėnesio 21d. pasirašė aktą [*The Legal Immigration and Family Equity Act of 2000 (LIFE Act)*], kuris, tarp kitų detalių, pratęsė imigracijos įstatymų Skyrių 245(i) iki 2001m. balandžio 30d. Tai reiškia, kad tie asmenys, kurie turi teisėtą galimybę įsigyti "žalią kortą", gali įteikti tam tikslui prašymus į JAV imigracijos įstaigas iki balandžio 30-tos dienos ir pakeisti savo statusą (*adjustment of status*) čia pat JAV-se. Jiems nereikėtų išvykti iš JAV krašto ir gauti savo vizą užsienyje.

Tai praktiškai taikoma individams, kurie šiuo laiku gyvena JAV-se nelegaliai, ir rizikuoja iki dešimties metų

pabaudos grįžti atgal į JAV-se, jei išvyktų iš Amerikos gauti savo vizą dėl "žalios kortelės," kaip iki šiol buvo reikalaujama.

Kas gali šiuo 245(i) paragrafu pasinaudoti?

Pagal interpretacijas suteiktas *American Immigration Lawyers Association (AILA)*; asmuo, kuris gali teisėtai gauti visuometinio gyvenimo (*permanent residence*) statusą bazuojantis artimu šeimos ryšiu, arba darbo pasiūlymu, dėl kokios reikalingos specialybės, gali iki balandžio 30-tos įteikti prašymą. Šie prašymai bendrai yra I-130 (*Petition for Alien Relative*), I-360 (*Self-Petition*); I-140 (*Immigrant Petition for Alien Worker*); ir darbo certifikaci-

jos prašymas (*labor certification*).

AILA, kuri yra imigracijos srities advokatų sąjunga, teigia, kad ji ragina JAV Imigracijos Įstaigą priimti tokias procedūras, kaip buvo daroma anksčiau, per panašią eigą, kuri užsibaigė 1998m. sausio 14d. *AILA* teigia, kad stengsis sklandžiai koordinuoti savo veiklą su JAV Imigracijos Įstaiga, kad šis naujas įstatymas būtų teisiai, sklandžiai, ir efektyviai įgyvendintas.

Daugelis asmenų, kurie atvyko į Ameriką be vizų ir be teisėtų popierių; kurie užsiliko po jiems riboto laiko; pažeidė savo teisėtą statusą; kurie neteisėtai dirbo; atvyko kaip jūreiviai; arba atvyko ir pasiliko be

tranzitinės vizos, iki šiol negalėjo pakeisti savo statusą pačiose JAV-se. 245(i) pratęsimas dabar jiems duoda progą pakeisti statusą pačiose JAV-se.

Be 245(i), jeigu asmuo, išbuvęs JAV-se bent metus be teisėto statuso, sugrįžtu atgal į savo namus užsienyje gauti vizą pagal įteiktą prašymą, jis susidurtų su JAV imigracijos kitu įstatymo paragrafu, kuris draustų atvykti atgal į Ameriką arba trims metams (jei išbuvo čia šešis mėnesius be statuso), arba dešimčiai metų (jei išbuvo čia metus be statuso), nors tas asmuo ir turėtų legalų pretekstą į visuotinio gyvenimo (*permanent resident*) statusą.

Su 245(i), įstatymas leidžia asmeniui susitvarkyti dokumentus JAV-se ir gauti savo vizą JAV-se, sumokėjus \$1,000 pabaudą. Pabrėžtina, kad čia taikoma asmenims, kurie turi teisėtą priežastį į "žalią kortą", ir turi savo reikalingas prašymus įteikti iki 2001m. balandžio 30d.

Pasinaudoti 245(i) pastraipa, asmuo turi įrodyti, kad jis(ji) fiziniai buvo JAV-se nuo 2000m. gruodžio 21d, kada įstatymas buvo Prezidento pasirašytas. Čia taikoma asmenims, kurie bet kokiam užsienio krašte mėgintų atvykti čia slapta ir mėginti pasinaudoti 245(i) lengvatu.

Svarbu pabrėžti, kad 245(i) pratęsimas nėra amnestija. Šis įstatymo paragrafas taikomas tiems asmenims, kurie jau dabar turi teisėtą priežastį gauti "žalią kortą", bet rizikuoja vadinamo "3/10 barjeros" grįžti atgal į JAV-bes, gavęs(us) savo vizą užsienyje, nes JAV-se yra išbuvę per ilgai po leisto termino. Taip buvo reikalaujama be 245(i) ir vėl bus reikalaujama po 2001m. balandžio 30d.

Įteikiant prašymus pagal 245(i), asmenys turės sumokėti \$1,000 pabaudą, šalia kitų normalių imigracijos mokesčių. Ta pabauda yra sumokama, kai asmuo įteikia I-485A prašymą, kuris yra surištas su 245(i) įstatymo paragrafu, ir kuris yra įteikiamas su pagrindiniu I-485 prašymu (*Adjustment of Status*).

Ši 245(i) pastraipa yra daugeliui naujai atvykusių lietuvių JAV-se, labai svarbi. Pats *LIFE* įstatymas, tačiau, yra daug platesnis ir apima eilę kitų svarbių sričių, įskaitant ir kategoriją liečiant JAV piliečių žmonas, vyrus ir vaikus. Čia surišta su legalizacijos programa, kuri buvo įvesta jau prieš dešimt metų ir kuri, bendrai, lietuvių asmenines padėtis neliečia, nes ta programa taikoma asmenims, kurie JAV-se jau buvo nuo 1986 metų ir anksčiau.

Patartina, kad asmenys norintys ir galintys pasinaudoti *LIFE* įstatymo 245(i) skyriumi turėtų teisiškų patarimų iš imigracijos advokatų, arba organizacijų formaliai veikiančių imigracijos srityje.

Algis Rukšenas
Egzekutyvinis Direktorius
International Services Center

Siųsdami per Western Union®, jūs tarsi įteikiate pinigus tiesiai savo artimiesiems į rankas.

Kai siunčiate pinigus per Western Union, galite būti užtikrinti, kad jie pasieks reikiamą vietą saugiai ir greitai. Pasaulinių ryšių dėka pinigų pervedimas yra nesudėtingas ir teužtrunka kelias minutes. Jūs netgi galite siųsti pinigus telefono pagalba, naudodami kredito kortelę. Jūsų artimieji

galės saugiai atsiimti pinigus 185-tyje šalių ir 95 tūkstančiuose vietų, tarp jų ir Lietuvoje. Kaip jūsų giminės ir draugai pasitiki jumis, jūs galite pasitikėti Western Union. Taigi siųsdami pinigus savo artimiesiems, siųskite juos tik per Western Union – bendrovę, kuria pasitiki milijonai.

JAV ir Kanadoje, teiraukitės

1-800-325-6000

www.westernunion.com

WESTERN UNION MONEY TRANSFER

Greičiausias pinigų persiuntimas visame pasaulyje™

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• Vasario 17 d., 6:30 v.v. – Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje – Lietuvos nepriklausomybės šventė. Rengia Amerikos Lietuvių Tarybos Cleveland, OH skyrius ir LB apylinkės valdyba.

• KOVO 10-11 d. – Cleveland, OH atėitininkų šeimos šventė. Rengia "Ateities" klubas.

• GEGUŽES 5 d., šeštadienį, 6 v.v. – "Exultate" choras ruošia "Dainų vakarą".

Tėvynės Garsai

girdimi kas sekmadienį radijo banga WUJC 88.7 FM ir Internetu WWW.thecityradio.com/WJCU

Tautybių atstovai pasiruošę susikalbėti atgailos intencijas sava kalba [nuotr. dr. L. Vaitkaus]

A.†A. STASYS PABRINKIS

mirė gruodžio 9 d. 2000 m. Užuojauta draugams ir giminėms nuoširdžiai reiškia

LITTS Anglers

Jubiliejaus Metų Iškilmės

Clevelando katalikams š.m. sausio 7-toji buvo ypatinga šventė. Tą dieną buvo iškilmingai atžymėta katalikų bažnyčios jubiliejinų metų pabaiga ir taip pat vyskupo Antano Mykolo Pilla 20-ties metų jubiliejus einant vyskupo pareigas Clevelando vyskupijoje.

Sekmadienio popietę, arti 8,000 tikinčiųjų susirinko į miesto centre esantį Public Auditorium pagerbti vyskupą ir iškilmingai užbaigti jubiliejinus metus šv.Mišių aukoje.

Salės viduryje stovėjo baltomis poinsettia gėlėmis papuoštas altorius. Virš jo nuo lubų driekėsi auksinės ir baltos vėliavos. Už altoriaus stovėjo katedros choras ir

į salę įėjo ilga procesija, kurioje dalyvavo parapijų kunigai ir diakonai, kitų tikėjimų atstovai, stačiatikių vyskupai. Jiems atsisėdus, šviesos buvo užgesintos ir iškilmės prasidėjo.

Chorui lotyniškai giedant "Laudate Dominum omnes gentes," dalyviai išvydo Velykinės žvakės įnešimą. Už žvakės būriais rikiavosi arti 200 įvairių tautybių atstovų. Lietuviams atstovavo šv.Jurgio parapijietės Virginija Rubinski ir Janina Klimaitė. Nuo Velykinės žvakės uždegę savo žvakes, tautybių atstovai ratu apsupo altorių. Vaizdas tikrai buvo nuostabus.

Po šių apeigų prasidėjo iškilminga šv.Mišių procesi-

Galvos linktelėjimu, vyskupas pripažino dalyvių plomiją, o eidamas pro savo motiną, sustojo ir ją pabučiavo. Senutė motina susigraudėnus braukė ašaras žiūrėdama į savo sūnų vyskupą ir matydama minią, kuri reiškė jam meilę ir pagarbą.

Vyskupo noru, trijų tautybių atstovai buvo pakviesti dalyvauti šv.Mišių aukoje ir sukalbėti atgailos intencijas sava kalba. Atstovauti Afrikos žemynui buvo kvieštas vyras, kilęs iš Nigerijos. Azijos žemyną atstovavo moteris iš Indijos. Vyskupo kreipimu į šv. Jurgio parapijos kleboną, lietuviams teko reta garbė atstovauti Europą. Živilė Vaitkienė skaitė atgailos intenciją lietuvių kalba.

Iškilmės ir šv.Mišios tęsėsi beveik tris valandas. Savo pamoksle vyskupas prisiminė savo namus ir motiną, kuri visuomet nuoširdžiai visus priimdavo prie šeimos stalo. Nesvarbu ar svečias buvo lauktas ar nelauktas, ar paprastas žmogus ar viešintis vyskupas, visiems buvo vietos prie stalo. Vyskupas reiškė viltį, kad ir jo vyskupijos gyventojai, nežiūrint kurios tautybės ar rasės bebūtų, rinktųsi kartu prie Dievo stalo.

Clevelando vyskupijos lietuviai gali džiaugtis, turėdami nuolankų ir rūpestingą ganytoją vyskupo Pilla asmenybėje. Sveikiname Jį garbingo jubiliejaus proga, reiškiamo nuoširdžią padėką už mums parodytą dėmesį ir maldoje prašome gerą Dievą Jį toliau globoti.

Živilė Vaitkienė

Kun. Gediminas Kijauskas, S.J. Jubiliejinų Metų užbaigimo iškilmėse [nuotr. dr. L. Vaitkaus]

orkestras.

Šone ant pakilos buvo paruoštas vyskupo sostas. Iškilmėse dalyvavo įvairūs Clevelando miesto pareigūnai, senatorius Voinovich su žmona, kongreso narys Kucinich ir kiti. Gausus būrys vyskupo giminių užpildė vietas priekyje altoriaus, o jų visų viduryje sėdėjo vyskupo žilagalvė motina.

ja. Aukštai, balkonuose pasirodė šv.Mišių tarnautojai nešini žvakėmis ir smilkyklėmis. Už jų tiesėsi ilga eiseną skaitytojų, šv. Komunijos dalintojų ir kitų. Trimitams pučiant, smilkalų dūmams kylant į viršų, eisena pajudėjo žemutinio aukšto link, kur į procesiją įsijungė j.e.vyskupas Pilla.

Vyskupui įėjus į salę, pasigirdo galingos ovacijos.

Rita Staškutė-Žvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS Į LIETUVĄ – 2001
Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, telkianti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser – įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant, parduodant ir įkainuojant namus

NORMLS

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119 2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(216) 486-2530 (440) 473-2530

DIRVA

Dr. Stepas Matas, buvęs LTV STEEL (*Chief Director of Research and International Affairs*) vyriausiu tyrinėjimo ir tarptautinių ryšių direktorium, sveikina *Baltic Caucus* ko-pirmininką kongresmeną Dennis Kucinich po JAV Kongreso Inauguracijos iškilmių.

Dr. V. Stankaus nuotrauka.

PAKVIESTAS Į USA kilmėse, Washington, DC ir
PREZIDENTINĮ BALIŲ yra numatęs ten dalyvauti.
Vytautas Vidugiris, XVI-tos Negalint Jonui Urbonui, Lie-
JAV LB tarybos ir X-to PLB tuvių – Amerikonų Respubli-
seimo narys, aktyviai veikias konų federacijos pirmininkui,
respublikonų ir prez. George dalyvauti inauguracijos iškil-
W. Bush rinkiminėje komite- mės, Vytautui Vidugiriui,
te, yra respublikonų partijos kaip Federacijos pirmam vi-
oficialiai pakviestas dalyvauti cepirmininkui yra taip pat
prezidento inauguracijos iš- pavęsta atstovauti federacijai.
Vytautas Vidugiris

"DIRVAI" AUKOJO:

C.Satkas, Kirtland, OH	100
J.Ardys, Fairview, PA	50
K.Rožanskas, Chicago, IL	47
A.Jonaitis, Gulfport, FL	45
A.Gverzdys, Canada	25
B.Miklius St. Petersburg FL	25
Juozo Taoro atminimui	25
R.Strimaitis, Los Altos, CA	20
O.Adomavičius, Centerville, MA	15
V.Anelauskas, Los Angeles, CA	15
D.Bulgaris, New York, NY	15
O.Daškevičius, Chicago, IL	15
J.Daugėla, Ormond B., FL	15
P.Dovydaitis, Los Angel. CA	15
V.Gelažius, St. Pete. B., FL	15
J.Gilvydis, Franklin, MI	15
V.Gilys, Sun City, CA	15
V.Jankus, Delran, NJ	15
I.Jansonas, Osterville, MA	15
E.Kižys, Brecksville, OH	15
J.Linkus, Oak Lawn, IL	15
K.Pažemėnas, Rancho P. CA	15
B.Rackauskas, Chicago, IL	15
V.Rugienius, Livonia, MI	15
A.Sandargas, Ormond B., FL	15
V.Senuta, Brockton, MA	15
B.Urbanas, Cicero, IL	15
J.Zdanys, Centerville, MA	15
P.Ambraziejus, N. Falmouth	10
I.Bray, Seattle, WA	10
K.Brūožis, Cleveland, OH	10
M.Kleinaitis, St. OPete. FL	10
M.Jasėnas, Tavares, FL	10
J.Užupis, Worth, IL	10
H.Andruška, Woodhaven, NY	5
G.Austra, Baltimore, MD	5
G.Avižonis, Lebanon, PA	5
M.Juodaitis, Norwalk, CT	5
A.Kalvaitis, Geneva, OH	5
A.Kavalius, Cleveland, OH	5
A.Lingis, Redford, MI	5
V.Meilė, Tinley Park, IL	5
I.Prikockis, Warrington, PA	5
L.Raslavičius, Elk Grove, IL	5
J.Sarkienė, Omaha, NE	5
A.Ulcickas, Nashua, NH	5
M.Žemaitis, Amsterdam, NY	5
J.Andrukaitis, Canada	2

Dirvos sukakties proga
Mindaugas Gatautis aukojo
"Dirvai" jubiliejaus proga 35
(Atsiprašom už neapsižiūrėjimą paskelbti)

Visiems
aukotojams nuoširdžiai
dėkojame

ALT Sąjungos St. Petersburgo skyriaus nariui, Tautinės minties bei kultūros puoselėtojui

A.†A. JUOZUI TAORUI

mirus, žmoną BRONĘ, sūnus MARTYNĄ, ALGIRDĄ, BRONIŲ ir GINTAUTĄ su šeimomis bei visus artimuosius, nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės netekties skausmu.

ALT Sąjungos St. Petersburgo skyriaus valdyba ir nariai

Pranešame giminėms, pažįstamiems ir draugams, kad gruodžio 27 d., 6:20 val. ryte, po sunkios ligos, mirė mūsų mylimas vyras, tėvelis, uošvis ir senelis

A.†A. JUOZAS TAORAS

Buvo palaidotas šeštadienį, gruodžio 30 d. 11:30 val. ryte iš šv. Vardo bažnyčios, St. Petersburg, Floridoje.

Liūdinti šeima: žmona – Bronė ir sūnūs: Martynas, Algirdas, Bronius, Gintautas, marčios ir anūkai.

"DIRVAI" 85-erių
metų sukakties proga
Amerikos Lietuvių
Tautinės sąjungos ir
"Vilties" draugijos skelbto
vajaus aukotojai:
Korp. Neo-Lithuania,
vyr. valdyba 1,500
A.L.T. sąjunga –
Chicago skyrius 500
Gediminas Balandas 350
Antanas Januška 100
Janina Pilkauskas 50
Viktorija Paliulis 15

Aukų vajus tęsiamas.
Nuoširdžiausiai dėkojame
visiems, atsiliepusiems į šį
kvietimą. Netrukus prane-
šime apie naujus aukotojus.
Amerikos Lietuvių
Tautinės sąjungos valdyba

Administracija atsi-
prašo p. Alg. Gustaitį, už per
neapsižiūrėjimą praleistas dvi
naujų prenumetatorių pavardes, tai Dr. Algimantas Liekis Lietuvoje (oro paštu) ir Rimdžiūnų mokykla Baltarusijoje, kurių p. Alg. Gustaitis yra rėmėjas.

"Dirvos" administracija

Skaitykite ir platinkite
"DIRVA"
sutinkančia 86-uosius
leidimo metus

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS!

KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ!

TELEFONAS 216.481.6677 < E-MAIL TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: Antradienį, Trečiadienį

Ir Ketvirtadienį-----9:00v.r. – 4:00p.p.

Penktadienį-----9:00v.r. – 6:00p.p.

Šeštadienį-----9:00v.r. – 12:00p.p.

Sekmadienį parapijoje--11:00v.r. – 12:00p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000, YRA APDRAUSTA (NCUA)